

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 1 sierpnia 2016 r.

Poz. 3777

UCHWAŁA NR XVIII.111.2016 RADY GMINY MŚCIWOJÓW

z dnia 14 lipca 2016 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz. 446), art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1-4 oraz Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz.1777) Rada Gminy Mściwojów uchwala, co następuje:

§ 1. Mając na celu realizację procesu rewitalizacji wyznacza się na terenie Gminy Mściwojów obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

§ 2. Obszary o których mowa w § 1 stanowią tereny znajdujące się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, zaawansowanych procesów starzenia się ludności, niewystarczającej samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, a także występowania zjawisk o charakterze środowiskowym gospodarczym i technicznym.

§ 3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Mściwojów został oznaczony w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszej uchwały. Mając na uwadze obowiązujące wytyczne w zakresie rewitalizacji, do obszaru rewitalizacji włączono części miejscowości: Mściwojów, Targoszyn, Snowidza, Godziszowa, Siekierzyce, Zimnik i Barycz.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mściwojów.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy:
G. Męczyńska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVIII.111.2016

Rady Gminy Mściwojów

z dnia 14 lipca 2016 r.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów

Maj, 2016 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Zamawiający:

Gmina Mściwojów
Urząd Gminy Mściwojów
Mściwojów 43
59-407 Mściwojów

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk
mgr Joanna Walkowiak
mgr inż. Łukasz Gińko

Maj, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY MŚCIWOJÓW	5
1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI	7
II. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.1. ŚRODOWISKO i INFRASTRUKTURA	8
2.2. SPOŁECZEŃSTWO	11
2.2.1. Przyrost naturalny	13
2.2.2. Struktura ekonomiczna	13
2.3. GOSPODARKA	15
2.4. ROLNICTWO	17
2.5. TURYSTYKA I REKREACJA	17
2.6. KULTURA.....	19
III. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	20
3.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI	21
3.1.1. Wskaźnik - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	21
3.2. PROBLEMY RYNKU PRACY	22
3.2.1. Wskaźnik - udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	23
3.2.2. Wskaźnik - udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	24
3.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH	25
3.3.1. Wskaźnik - udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	26
3.3.2. Wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	28
3.4. SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM ORAZ AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA MŁODZIEŻY W WIEKU 13-18 LAT	29
3.4.1. Wskaźnik – wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)	30
3.4.2. Wskaźnik – wynik średni egzaminu gimnazjalnego (w placówkach działających na danym obszarze)	31
3.5. PRZESTĘPCZOŚĆ	32
3.6. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	34
3.6.1. Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	35
3.7. PRZYRODNICZE WARUNKI LOKALNEJ EGZYSTENCJI	36
3.7.1. Wskaźnik – udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	36
3.7.2. Wskaźnik – szacunkowy udział nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości	37
IV. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ	38
V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	41

SPIS TABEL.....	48
SPIS RYCIN	48

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY MŚCIWOJÓW

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Mściwojów przystąpiła do opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Mściwojów na lata 2016 - 2025. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wójt zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Obszar Gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym

z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy.

Wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zawiera wskazanie granic tych obszarów wykonane na mapie w skali co najmniej 1:5 000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.).

Do wniosku załącza się diagnozę, potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia. Niniejszy dokument stanowiący załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów jest wypełnieniem obowiązku sporządzenia diagnozy.

Przed złożeniem wniosku, o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Wójt Gminy Mściwojów przeprowadza konsultacje społeczne projektu przedmiotowej uchwały, oraz wprowadza do niego zmiany wynikające z przeprowadzonych konsultacji. O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty oraz ogłoszenie na stronie Gminy Mściwojów w Biuletynie Informacji Publicznej.

Formami konsultacji społecznych są: zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie Gminy Mściwojów w Biuletynie Informacji Publicznej. Dodatkowo konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch z wymienionych form tj.: spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi zarówno w Ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777) jak i "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. (MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015). Zgodnie z zapisami wymienionych dokumentów diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na opisywanym obszarze.

Niniejsza diagnoza jest zgodna z Wytycznymi programowymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego dotyczącymi zasad przygotowania lokalnych programów rewitalizacji (lub dokumentów równorzędnych) w perspektywie finansowej 2014 – 2020. IZ RPO WD prowadzi wykaz wszystkich pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji. Umieszczenie programu rewitalizacji w takim wykazie jest warunkiem niezbędnym do ubiegania się o wsparcie w działaniu 6.3. „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów” oraz możliwości ubiegania się o uzyskanie preferencji dla projektów rewitalizacyjnych w innych działaniach RPO WD 2014 – 2020.

1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Programu Rewitalizacji Gminy Mściwojów na lata 2016 – 2025 określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Mściwojów biorąc pod uwagę cechy wskazujące na kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych.

IZ RPO WD nie określiła dodatkowych, poza tymi określonymi w wytycznych horyzontalnych, kryteriów / wskaźników, które gminy powinny uwzględnić ustalając obszar rewitalizacji. W niniejszym dokumencie zastosowano wskaźniki, które możliwie dobrze oddają zróżnicowanie poszczególnych obszarów Gminy Mściwojów. Wszystkie wartości odniesiono do wartości referencyjnej tj. średniej wartości dla Gminy.

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego posłużono się podziałem na miejscowości. W ramach obszaru zdegradowanego wydzielono obszar rewitalizacji, kierując się zasadą, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno – gospodarczej i infrastrukturalnej Gminy Mściwojów.

Analiza poszczególnych wskaźników opiera się na podziale Gminy Mściwojów na 13 miejscowości. W formie tabelarycznej przedstawiono udział poszczególnych wartości w całkowitej powierzchni i liczbie ludności. Należy wyjaśnić, że Rybno jest przysiółkiem dla sołectwa Mściwojów. Przeprowadzona analiza porównawcza pokazała, że nie zmienia to wyników przeprowadzonej diagnozy. Niezależnie od kwalifikacji (jako miejscowość lub przysiółek) Rybno nie cechuje się występowaniem stanu kryzysowego. Na tle pozostałych miejscowości nie jest więc obszarem zdegradowanym.

Tabela 1. Wykaz miejscowości według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni

Lp.	Miejscowość	Udział w ogólnej powierzchni (%)	Udział w ogólnej liczbie ludności (%)
1	Barycz	3,5	1,1
2	Drzymałowice	4,9	3,2
3	Godziszowa	12,4	7,7
4	Grzegorzów	4,4	3,0
5	Luboradz	6,0	4,8
6	Marcinowice	6,0	6,1
7	Mściwojów	11,3	10,0
8	Niedaszów	8,3	7,8
9	Rybno	0,4	0,6
10	Siekierzyce	4,6	3,6
11	Snowidza	20,6	25,9
12	Targoszyn	14,9	21,7
13	Zimnik	2,7	4,7

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo w celu poznania opinii interesariuszy rewitalizacji przed opracowaniem niniejszej diagnozy przeprowadzono spotkanie wraz z wywiadem środowiskowym.

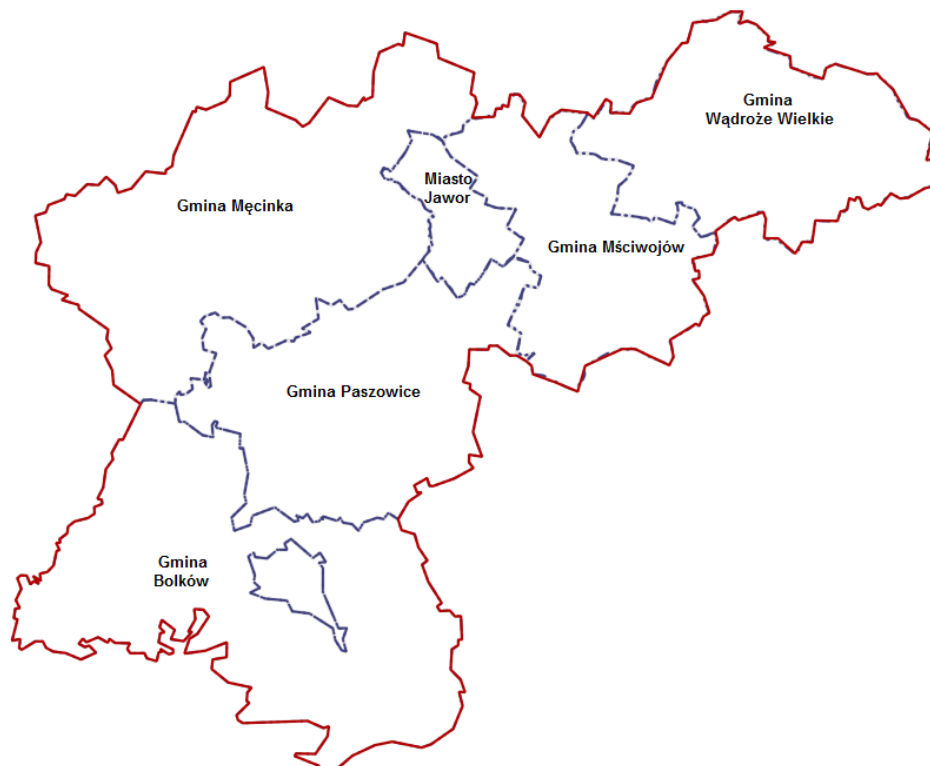
W dniu 20.04.2016 r. w Urzędzie Gminy Mściwojów odbyło się spotkanie organizacyjne dotyczące opracowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Mściwojów. W spotkaniu wzięli udział pracownicy Urzędu Gminy i jednostek zaangażowanych proces rewitalizacji, a także przedstawiciele firmy Green Key z Poznania, która we współpracy z Gminą Mściwojów podjęła się opracowania przedmiotowej dokumentacji. Podczas spotkania zaprezentowano wstępny harmonogram działań w zakresie przygotowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Mściwojów, omówiono podstawy prawne dotyczące rewitalizacji oraz możliwości w zakresie pozyskiwania danych i materiałów informacyjnych. Następnie przeprowadzono dyskusję dotyczącą podstawowych problemów w zakresie rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów.

W tym samym dniu przeprowadzono wizję terenową całego Gminy Mściwojów w celu wstępnej oceny występowania omówionych zjawisk.

II. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Gmina Mściwojów położona jest w centralnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie jaworskim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 7 194 ha.

**Ryc. 1. Położenie Gminy Mściwojów
na tle gmin powiatu jaworskiego**

Źródło: opracowanie własne

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 90,0 %. Niewielka jest powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które zajmują 5,0 % powierzchni jednostki. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych razem to 3,4 %.

Tabela 2. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Mściwojów

Forma użytkowania	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	7 194	100,0
powierzchnia lądowa	7 102	98,7
użytki rolne razem	6 473	90,0
użytki rolne - grunty orne	5 968	83,0
użytki rolne - sady	17	0,2
użytki rolne - łąki trwałe	97	1,3
użytki rolne - pastwiska trwałe	191	2,7
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	179	2,5
użytki rolne - grunty pod rowami	21	0,3
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	244	3,4
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	174	2,4
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	70	1,0
grunty pod wodami razem	92	1,3
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	89	1,2
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	3	<0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	359	5,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	6	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	13	0,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	7	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	1	<0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	11	0,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	274	3,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	30	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	17	0,2
nieużytki	26	0,4

Źródło: dane GUS za rok 2014

Biorąc pod uwagę wyposażenie w podstawową infrastrukturę komunalną należy podkreślić objęcie wszystkich mieszkańców siecią wodociągową. Na omawianym terenie funkcjonują dwa ujęcia wody.

„Automatyczna kontenerowa stacja uzdatniania wody Grzegorzów” obsługuje miejscowości: Snowidza, Barycz, Grzegorzów, Rybno, Mściwojów oraz wieś Pawłowice w Gminie Wądroże Wielkie. Znajdują się tu dwie studnie głębinowe o głębokości 33 m oraz 2 zbiorniki do magazynowania wody o pojemności 150 m³ każdy. Proces uzdatniania wody opiera się na odżelaznianiu, odmanganianiu i dezynfekcji wody.

„Stacja uzdatniania wody Targoszyn” zaopatruje w wodę miejscowości: Targoszyn, Drzymałowice, Marcinowice i Luboradz. Woda pobierana jest ze studni nr III o głębokości

15 m oraz studni nr I o głębokości 16,5 m do dwóch zbiorników o pojemności 150 m³ każdy. Proces uzdatniania wody opiera się na jej dezynfekcji.

Mniejszy jest dostęp do sieci kanalizacyjnej, który według danych GUS za rok 2014 wynosi 64,8 %. Jednak z informacji uzyskanych od Zakładu Gospodarki Komunalnej w Mściwojowie, stopień objęcia mieszkańców siecią kanalizacyjną jest znacznie wyższy i sięga ok. 90 %.

Oczyszczalnia ścieków w Mściwojowie obsługuje miejscowości: Mściwojów, Niedaszów, Zimnik, Targoszyn, Drzymałowice, Marcinowice i Luboradz. Jest to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o projektowanej przepustowości 525 m³/dobę. Wielkość oczyszczalni wyrażona wielkością RLM wynosi 1 440. Odbiornikiem wód oczyszczonych jest potok Osina.

Zakład Gospodarki Komunalnej w Mściwojowie eksploatuje 35 przepompowni ścieków. Punkt zlewny znajduje się na oczyszczalni ścieków w Mściwojowie.

W październiku 2015 r. wyłączona została oczyszczalnia ścieków w Snowidzy, dlatego ścieki z Snowidzy, Barycza i Godziszowej skierowano na oczyszczalnię ścieków w Małuszowie (Gmina Jawor). Planowana jest rozbudowa kanalizacji w miejscowości Siekierzycy.

Pozostali mieszkańcy w miejscowościach Rybno, Grzegorzów i Siekierzycy aktualnie korzystają z indywidualnych systemów zagospodarowania nieczystości ciekłych. Według danych GUS (stan na rok 2014) liczba takich instalacji to 2 oczyszczalnie przydomowe oraz 148 zbiorników bezodpływowych. Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Siekierzycy.

Według stanu na koniec 2015 r. mieszkańcy Gminy Mściwojów nie korzystają z sieci gazowej. Przez opisywany teren przebiega wyłącznie sieć przesyłowa o długości 17 975 m.

Zgodnie z danymi Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu, przez teren Gminy Mściwojów przebiegają dwie drogi wojewódzkie: DW 363 oraz DW 374. Długość wymienionych dróg w granicach opisywanej jednostki administracyjnej wynosi odpowiednio: 8 916 m oraz 4 050 m. Stan dróg w zależności od odcinka jest zróżnicowany, jednak zgodnie z aktualnie obowiązującą Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego i wykazem zadań przewidzianych w ramach powyższej uchwały jak również w planie finansowym DSDiK na rok 2016 zadania nie są zaplanowane.

Średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na DW 374 (odcinek Jawor – Strzegom) wynosi 7 414 pojazdów, natomiast na DW 363 (odcinek Jawor - Jenków) znacznie mniej, tj. 1 268 pojazdów samochodowych na dobę.

Przez opisywany obszar nie przebiega obecnie żadna droga krajowa. Rozpoczęła się budowa drogi ekspresowej S3, która przebiegać będzie również przez teren Gminy Mściwojów. Planowany termin oddania do użytkowania to IV kwartał 2018 r.

Ryc. 2. Gmina Mściwojów na tle sieci komunikacyjnej

Źródło: www.bip.msciwojow.pl

Na terenie Gminy Mściwojów nie występują tereny objęte ochroną prawną ze względu na wysokie wartości przyrodnicze. Wśród indywidualnych form ochrony przyrody wymienić należy 3 pomniki przyrody, którymi są topola i platan znajdujące się w parku w Snowidzy oraz sosna czarna rosnąca w parku w Mściwojowie.

Na opisywanym obszarze znajduje się pięć parków wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Są to parki w: Drzymałowicach, Godziszowej, Luboradzu, Mściwojowie, Targoszynie i Snowidzy.

Według danych GUS za rok 2014, na analizowanym obszarze znajduje się 14,32 ha parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz 8 cmentarzy o powierzchni 1,80 ha. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem wynosi 0,2 %. Lesistość wynosi 2,4 %, co jest wynikiem znacznie niższym niż średnia wartość dla powiatu jaworskiego (21,8 %).

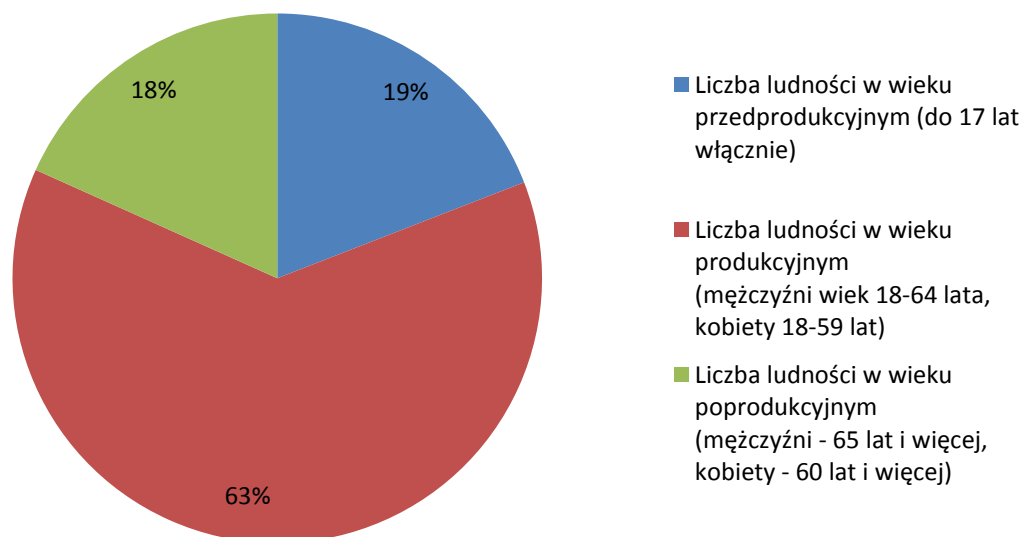
2.2. SPOŁECZEŃSTWO

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Gminy w ewidencji figurują 4 084 osoby, a szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu

o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla Gminy z danymi dotyczącymi województwa dolnośląskiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Mściwojów wynosiła na koniec roku 2014, zgodnie z danymi GUS według faktycznego miejsca zamieszkania 4 160 osób. Od 2010 roku, kiedy liczba osób zamieszkujących Gminę Mściwojów osiągnęła maksimum 4 220, obserwuje się tendencję spadkową w ogólniej licznie mieszkańców.

Według ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Gminy liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi 780 osób. Najwięcej, bo 2 557 osób jest osób w wieku produkcyjnym, w tym kobiet: 1 173, a mężczyzn 1 384. Najmniejsza jest liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), tj. 747 osób. Strukturę ludności z podziałem na miejscowości przedstawiono w tabeli.

Ryc. 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych ludności Gminy Mściwojów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mściwojów

Liczbę ludności w podziale na miejscowości i grupy wiekowe przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej. Dane pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Gminy.

Tabela 3. Liczba ludności Gminy Mściwojów w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)		Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)		Liczba mieszkańców ogółem
			łącznie	w tym kobiety	łącznie	w tym kobiety	
1	Barycz	6	26	10	12	7	44
2	Drzymałowice	28	75	37	28	22	131
3	Godziszowa	60	197	96	59	39	316

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)		Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)		Liczba mieszkańców ogółem
			łącznie	w tym kobiety	łącznie	w tym kobiety	
4	Grzegorzów	32	72	34	17	13	121
5	Luboradz	43	117	58	35	23	195
6	Marcinowice	60	150	76	40	29	250
7	Mściwojów	75	252	115	80	57	407
8	Niedaszów	68	194	96	56	39	318
9	Rybno	1	21	8	1	1	23
10	Siekierzycy	24	97	39	25	17	146
11	Snowidza	179	667	295	212	144	1058
12	Targoszyn	170	566	254	149	107	885
13	Zimnik	34	123	55	33	23	190
SUMA		780	2 557	1 173	747	521	4 084

Źródło: Urząd Gminy Mściwojów

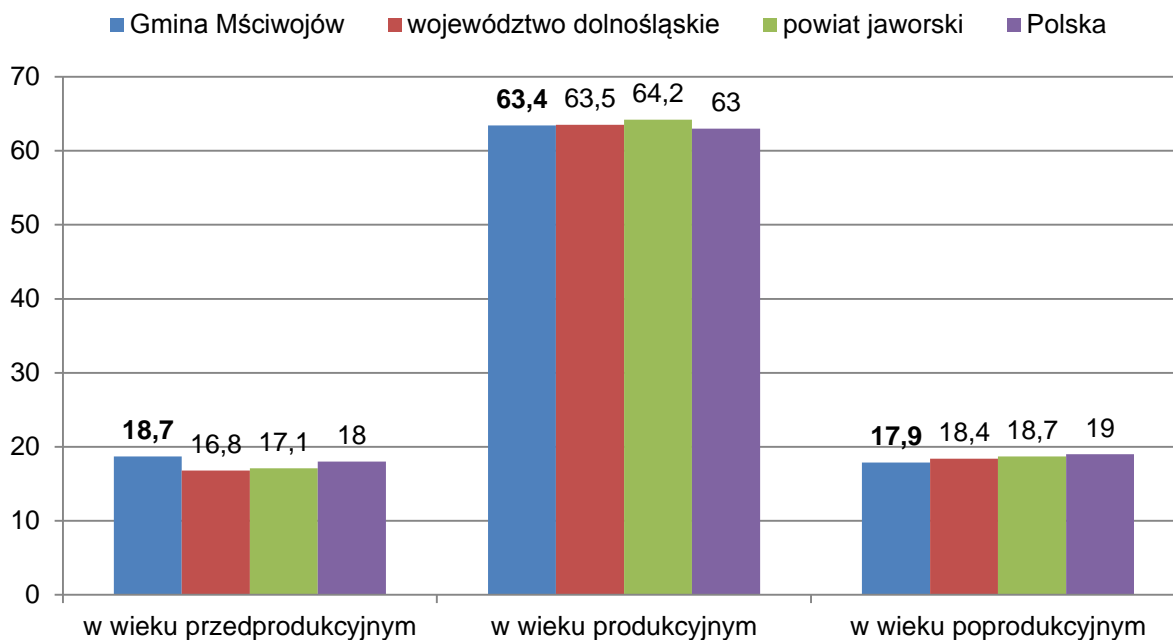
Zgodnie z danymi GUS wskaźnik zaludnienia w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 58 osób/km² i jest znacznie niższy niż średnia dla powiatu jaworskiego (89 osób/km²) i województwa dolnośląskiego (146 osób/km²). Średnia dla całej Polski wynosi 123 osoby/km². Porównanie wymienionych danych wyraźnie wskazuje na wiejski charakter opisywanego terenu oraz potrzebę spojrzenia z tej perspektywy na występujące tu problemy demograficzne.

2.2.1. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny na terenie Gminy Mściwojów wynosi - 0,7 osoby na 1 000 ludności. Wartość ta dla całego województwa dolnośląskiego również jest ujemna jednak wynosi - 0,9 osoby na 1 000 ludności, dla powiatu natomiast – 1,7 na 1 000 mieszkańców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,84 i jest mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

2.2.2. Struktura ekonomiczna

Na terenie Gminy Mściwojów największy jest udział osób w wieku produkcyjnym i wynosi on 63,4 %. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 18,7 %, a osób w wieku poprodukcyjnym 17,9 %. Dane te odniesiono do wartości charakteryzujące powiat jaworski, województwo dolnośląskie oraz średniej dla Polski. Wyniki porównania przedstawia rycina.

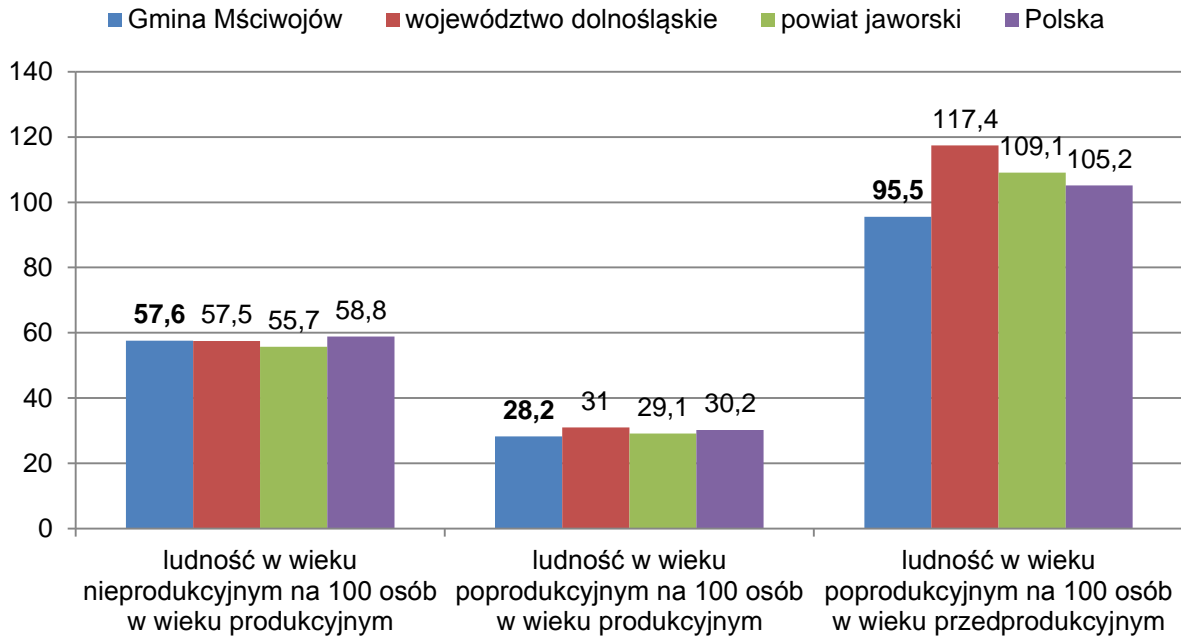

Ryc. 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014

Dane o strukturze ekonomicznej ludności, według danych z 2014 roku pochodzących z GUS-u pozwalają na wyliczenie wskaźników obciążenia demograficznego i porównanie ich do danych dla powiatu jaworskiego, województwa dolnośląskiego i Polski:

- 1) Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Mściwojów: 57,6,
 - wskaźnik dla województwa dolnośląskiego: 57,5,
 - wskaźnik dla powiatu jaworskiego: 57,7,
 - wskaźnik dla Polski: 58,8.
- 2) Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Mściwojów: 95,5,
 - wskaźnik dla województwa dolnośląskiego: 117,4
 - wskaźnik dla powiatu jaworskiego: 109,1
 - wskaźnik dla Polski: 105,2.
- 3) Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Mściwojów: 28,2,
 - wskaźnik dla województwa dolnośląskiego 31,0,
 - wskaźnik dla powiatu jaworskiego: 29,1,
 - wskaźnik dla Polski: 30,2.

Ryc. 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014

Analiza przytoczonych danych wraz z porównaniem poszczególnych wartości na przestrzeni ostatnich lat pokazuje, że na terenie Gminy Mściwojów coraz bardziej pogłębione są negatywne procesy demograficzne ogólnie opisane jako starzenie się ludności. Nastąpiło wyraźne przesunięcie dużych grup ludności w kierunku starszych roczników, przy zmniejszającej się liczbie urodzeń. Według ogólnie przyjętych założeń trend ten będzie się utrzymywał poprzez wydłużanie się przeciętnej długości trwania życia oraz niski poziom dzietności. Jednocześnie zmiany te są zintensyfikowane przez zwiększoną emigrację młodych osób.

2.3. GOSPODARKA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2014), na terenie Gminy Mściwojów działają 333 podmioty gospodarcze, z czego 324 podmioty sektora prywatnego i 9 podmiotów sektora publicznego. Należy zauważyć, że dane GUS nie są tożsame z ewidencją prowadzoną przez Urząd Gminy, co jest spowodowane przyjętą przez GUS metodologią. Niemniej warto te dane przytoczyć, w celu możliwości porównania rozwoju gospodarczego Gminy Mściwojów z jednostkami administracyjnymi wyższego rzędu.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	333
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	18
W sekcji B - górnictwo i wydobywanie	3
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	51
W sekcji D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
W sekcji E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
W sekcji F - budownictwo	47
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	89
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	22
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8
W sekcji J – informacja i komunikacja	3
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
W sekcji P – edukacja	7
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	20

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Na terenie Gminy Mściwojów najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności jak:

- budownictwo,
- przetwórstwo przemysłowe.

2.4. ROLNICTWO

Istotną formą użytkowania terenu Gminy Mściwojów jest użytkowanie rolnicze, gdyż użytki rolne zajmują około 90,0 % powierzchni analizowanej jednostki.

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy funkcjonuje 348 gospodarstw rolnych. Gospodarstw do 1 ha włącznie jest 40, między 1 a 5 ha – 98, między 5 a 10 ha – 88, a gospodarstw rolnych powyżej 10 ha jest 122.

Przydatność rolnicza gleb na opisywanym terenie jest wysoka. Sprzyjające są również warunki klimatyczne dla działalności rolniczej: średnia temperatura roczna wynosi około 8°C, okres wegetacyjny trwa powyżej 220 dni, a opad roczny przekracza 500 mm.

W powierzchni zasiewów dominują zboża. Struktura pogłowie zwierząt gospodarskich wskazuje na duży udział gospodarstw zajmujących się hodowlą trzody chlewnej i bydła.

2.5. TURYSTYKA I REKREACJA

Potencjał Gminy Mściwojów opiera się na wzajemnie uzupełniających się walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ze względu na brak trwałego zainwestowania turystyczno – wypoczynkowego potencjał turystyczny analizowanej jednostki nie jest obecnie wykorzystywany w istotnym zakresie.

Zaletą Gminy jest korzystne położenie geograficzne. W krajobrazie opisywanego obszaru wyróżniają się zarys zlokalizowanych w niedalekim sąsiedztwie Gór Kaczawskich i Pogórza Kaczawskiego. Pogórze jest wyniesione średnio 300 – 400 m n.p.m., natomiast Góry Kaczawskie 500 – 600 m n.p.m.

Walorem Gminy jest Zbiornik wodny w Mściwojowie zlokalizowany w południowo-wschodniej części wsi, na rzece Wierzbiak. Obiekt powstał w latach 1996 – 2000, poprzez przegrodzenie doliny rzeki Wierzbiak zaporą ziemną. Rzędna normalnego piętrzenia wody wynosi 193,35 m n.p.m. Powierzchnia zalewu na poziomie normalnego piętrzenia wynosi 35 ha, a maksymalna głębokość 5 – 6 m. Wody zbiornika należą do I klasy czystości.

Zbiornik wodny w Mściwojowie jest obiektem wielofunkcyjnym, pełni przede wszystkim funkcję magazynowania wody i ochrony przed falą powodziową. Dodatkowo jest wykorzystywany na cele rekreacyjne i wypoczynkowe. Ponadto zbiornik jest cennym siedliskiem dla ptactwa wodnego i innych zwierząt. Na prawym brzegu znajduje się stacja harcerska wraz z pomostem i wiatami turystycznymi. Okolice zbiornika można podziwiać ze zboczy Winnej Góry.

Gmina Mściwojów dużą uwagę przywiązuje do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego najcenniejszych terenów. Na wskazanym obszarze znajdują się 3 ścieżki spacerowe:

- ścieżka przyrodnicza w dolinie rzeki Wierzbiak,
- ścieżka historyczna – Kraina Wygasłych Wulkanów – odkryj ją na nowo,
- edukacyjna ścieżka ekologiczno – historyczna – losy przyrody spletają się z dziejami ludzi.

Celem ścieżki przyrodniczej w dolinie rzeki Wierzbiak jest prezentacja bogatego krajobrazu okolicznych terenów, przede wszystkim Gór Kaczawskich i Pogórza Kaczawskiego. Jej długość wynosi około 1 850 m, a spacer zajmuje nie więcej niż 50 minut. Ścieżka prowadzi do wieży widokowej o wysokości ponad 25 metrów, położonej

na południowym stoku Winnej Góry. Przy dobrej widoczności obserwować można obiekty odległe nawet o 60 – 70 km. W części parkowej, utwardzona nawierzchnia wykonana jest z kruszyw mineralnych, która następnie zmienia się w nawierzchnię kamienną, z pochodzącej ze Wzgórz Strzegomskich kostki granitowej.

Ścieżka historyczna – Kraina Wygasłych Wulkanów – odkryj ją na nowo ma na celu rozwój ofert turystycznej i edukacyjnej regionu poprzez ukazanie najcenniejszych zabytków oraz miejsc o znaczeniu historycznym w miejscowości Snowidza. W ramach operacji wykonano 5 tablic informacyjnych, które dotyczą najważniejszych punktów na mapie wsi, którymi są: kamień upamiętniający przejście wojsk napoleońskich, kościół parafialny pw. Wniebowstąpienia Pańskiego, wieża zboru ewangelickiego, zespół pałacowo - parkowy oraz pomnik poległych żołnierzy.

Edukacyjna ścieżka ekologiczno - historyczna – losy przyrody splatają się z dziejami ludzi zlokalizowana jest na terenie 3 sołectw: Targoszyn, Luboradz, Mściwojów. Dystans 10 km zajmuje około 3 - 6 godzin na spacer lub 1 – 3 godzin na przejazd rowerem. Celem ścieżki edukacyjnej jest zapoznanie dzieci, młodzieży i turystów z ciekawymi obiektami historycznymi i przyrodniczymi z pracą rolnika oraz poznanie licznych gatunków roślin i zwierząt związanych z rolnictwem i wsią.

Do najważniejszych obiektów o dużej wartości historycznej zlokalizowanych na terenie Gminy Mściwojów należą:

- Założenie Pałacowo – Parkowe w Targoszynie, które powstało z rozkazu ostatniego właściciela miejscowości barona Ulricha von Richthofena. Bogactwo parku z 1879 r. opiera się na różnorodnym składzie gatunkowym, m.in. aleje lipowe, dębowe oraz platan klonolistny objęty ochroną pomnikową. W 1897 r. wzniesiono pałac w stylu neorenesansowym z elementami neobaroku i rokoka,
- Pałac w Snowidzy, który datowany jest na połowę XVII wieku. Był licznie przebudowywany m.in. około 1800 r. i 1889 r., dlatego w dużej mierze utracił dawne walory zabytkowe,
- renesansowy dwór w Mściwojowie, wzniesiony został około 1550 r., a przebudowany w XIX w. Renesansowy dwór rodziny Nostizów po pożarze w 1953 r. znajduje się obecnie w stanie ruiny,
- Zespół Zamkowo – Pałacowy w Luboradzu. XVI wieczny pałac w Luboradzu został przebudowany w XVII wieku. Łączy on w sobie cechy renesansu i baroku. Wokół zespołu zamkowo - pałacowego do dziś istnieją budynki folwarczne, chlewy, stajnie, i stodoły, które obejmują w nie zamkniętym czworoboku teren, na którym w miejscu najniżej położonym zbudowano budynki zamkowo - pałacowe. Kompleks w Luboradzu zaliczony jest do zabytków I klasy.
- Pawilon na wyspie w Mściwojowie – znajduje się na terenie zbiornika wodnego umiejscowionego w centrum założenia. Ogród założony został w latach 60-tych XVII wieku przez Ottona von Nostiza. Staw posiada regularny zarys bardzo przypominający kwadrat o ściętych narożach. Na środku zbiornika utworzono niewielką wyspę i na niej wzniesiono przepiękny czteroarkadowy pawilon istniejący do dziś,
- Oranżeria w Mściwojowie – to budynek XVIII-wieczny znajdujący się w północnej części ogrodu,
- Kościół pw. Najświętszej Marii Panny w Mściwojowie jest budowlą barokową z XVIII. Jest to obiekt jednonawowy, z wieżą w osi o zwartej i surowej sylwetce. Wnętrze świątyni obfituje w przepiękne rzeźby i malowidła oraz ufundowane w latach

dwudziestych XX wieku witraże przedstawiające sceny religijne. Na uwagę zasługuje również barokowa ambona i pochodzące z lat 1907-1908 roku największe w okolicy organy,

- Kościół pw. św. Jadwigi w Targoszynie, który posiada formy późnego gotyku. Świątynia została poświęcona w 1335 r. Obecna forma kościoła pochodzi z przełomu XV i XVI oraz XVIII wieku. Jest to kościół jednonawowy, z wieżą zakończoną kopulastym hełmem,
- Kościół pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Snowidzy to obiekt o cechach gotyku, przebudowany w XVIII w. Obiekt jest jednonawowy, z wieżą i sterczynowym szczytem, otoczony starym murem obronnym,
- Kościół pw. św. Szczepana w Godziszowej, który jest obiektem gotyckim. Znajduje się tu ewangelicka kaplica i nieckowo sklepione prezbiterium.

2.6. KULTURA

Potencjał kulturowy Gminy Mściwojów wspierany jest poprzez działalność bibliotek, świetlic wiejskich, organizację imprez kulturalnych i aktywność miejscowej ludności.

Na terenie Gminy działają dwie biblioteki: Gminna Biblioteka Publiczna w Mściwojowie z/s w Targoszynie oraz filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Snowidzy.

Biblioteka w Targoszynie mieści się w budynku po byłej salce katechetycznej. Budynek nie przystosowany do tego typu działalności. Filia w Snowidzy ma swoją siedzibę w budynku szkoły podstawowej. W jednym jak i drugim przypadku są to warunki nieodpowiednie do prowadzenia tego typu działalności. W przyszłości planuje się budowę Centrum Kultury w miejscowości Targoszyn, w którym to obiekcie mieścić się będzie biblioteka.

Według danych własnych wymienionych placówek, na koniec roku 2015 stan księgozbioru bibliotek wyniósł – 19 164 woluminów. W roku 2015 zakupiono 485 książek, na który wydano 10 900,00 zł. Zarejestrowano w bibliotece 515 użytkowników, z czego czytelników aktywnie wypożyczających było 298. Bibliotekę odwiedziło 4391 osób, wypożyczono 5 504 książek.

Biblioteka w roku 2015 w ramach zajęć bibliotecznych mających na celu popularyzowanie biblioteki zorganizowała m.in.: cykl lekcji bibliotecznych, imprezę czytelniczną dla dzieci „Mój najlepszy przyjaciel – książka” oraz konkursy czytelnicze.

W miesiącach do czerwca do listopada biblioteka w Targoszynie wraz z grupą nieformalną - „Kobiety XXI wieku” zorganizowała cykl spotkań z mieszkańcami Targoszyna mających na celu integrację społeczności wsi oraz stworzenie przyjaznego miejsca do spędzania wolnego, aktywnego czasu.

W ramach projektu przeprowadzone zostały spotkania:

- z zakresu udzielania pierwszej pomocy - pokaz i ćwiczenia na fantomie przeprowadził pracownik pogotowia ratunkowego - ratownik medyczny. Każdy z uczestników mógł osobiście poćwiczyć na fantomie udzielenia pierwszej pomocy. Dzięki temu spotkaniu osoby uczestniczące w nim nabyły podstawową wiedzę na temat udzielania pierwszej pomocy, co w przyszłości pozwoli na podjęcie właściwych działań,
- z bezpieczeństwa - spotkanie prowadził policjant, który mówił o niebezpieczeństwach czyhających na osoby starsze i samotne. Najczęściej spotykane zagrożenia

to tzw. wyłudzenia na "wnuczka", "policjanta". Prowadzący poruszył również temat dopalaczy i narkotyków, które są łatwo dostępne wśród dzieci i młodzieży,

- zdrowego żywienia - na tym spotkaniu farmaceutka zaznajomiła uczestników z zasadami zdrowego żywienia z naciskiem na diety jakie należy stosować przy różnych chorobach (nadciśnienie, osteoporoza, cukrzyca). W czasie spotkania osoba prowadząca przygotowała do degustacji proste i zdrowe potrawy oraz podała przepisy na inne dania,
- warsztaty florystyczne - odbyły się dwa spotkania. Celem pierwszego spotkania była nauka i rozwinięcie umiejętności układania kompozycji z żywych kwiatów. Na drugim spotkaniu uczestnicy uczyli się robienia wieńców adwentowych i stroików bożonarodzeniowych,
- spotkanie patriotyczne - 10 listopada odbyła się wieczornica poświęcona uczczeniu odzyskania niepodległości. To spotkanie cieszyło się największym zainteresowaniem mieszkańców. Przy wspólnym stole spotkały się trzy pokolenia Targoszyna,
- spotkania czynne - grupowy marsz z kijkami - w czasie trwania projektu w miesiącach od czerwca do listopada odbywały się marsze z kijkami. Celem tych marszów było zachęcenie do ruchu na świeżym powietrzu.

Wszystkie te spotkania sprawiły, że mieszkańcy stali się bardziej otwarci na siebie, zintegrowani i czujący potrzebę dalszych spotkań.

Do najważniejszych imprez kulturalnych realizowanych corocznie na terenie Gminy Mściwojów można zaliczyć:

- Gminne Święto Plonów,
- Dzień Szkółkarza i Sadownika,
- Obchody Nocy Świętojańskiej,
- Dzień Kobiet,
- Spotkania opłatkowo-noworoczne.

Opisywany obszar pozbawiony jest gminnego domu kultury, a funkcję takiego ośrodka pełnią liczne świetlice wiejskie. Zlokalizowane są na terenie 10 miejscowości. Świetlice wiejskie nie powstały dotychczas w miejscowościach: Barycz, Grzegorzów, Rybno.

Na terenie Gminy Mściwojów funkcjonują dwie szkoły podstawowe: w Snowidzy i Targoszynie oraz gimnazjum w Marcinowicach. W granicach opisywanej jednostki terytorialnej nie ma żłobków oraz placówek wychowania przedszkolnego.

III. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Obszar zdegradowany to obszar, w którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Na etapie sporządzania diagnozy, powoduje to konieczność określenia, które jednostki strukturalne wchodzące w skład Gminy Mściwojów, charakteryzują się kumulacją problemów.

Na terenie Gminy Mściwojów występuje 13 miejscowości dla których zebrano dane i dokonano analizy. Miejscowości nie posiadają podziału na ulice, wobec czego dalszy

podział nie przyniósłby oczekiwanych rezultatów ze względu na trudności z pozyskaniem danych.

3.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

Biorąc pod uwagę dane GUS przedstawione w portalu www.polskawliczbach.pl średni wiek mieszkańców Gminy Mściwojów wynosi 39,4 lat (kobiety 41,2 lat, mężczyźni 37,6 lat). Dla porównania wartość ta dla województwa dolnośląskiego kształtuje się na poziomie 41,4 lat, a dla Polski 40,6 lat. Należy więc stwierdzić, że Gmina Mściwojów cechuje się zaawansowanym poziomem starzenia ludności.

W niniejszym rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku od urodzenia do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby powyżej wieku emerytalnego. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

3.1.1. Wskaźnik - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Mściwojów

Lp.	Miejscowość	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1	Barycz	12	44	27,3
2	Drzymałowice	28	131	21,4
3	Godziszowa	59	316	18,7
4	Grzegorzów	17	121	14,0
5	Luboradz	35	195	17,9
6	Marcinowice	40	250	16,0
7	Mściwojów	80	407	19,7
8	Niedaszów	56	318	17,6
9	Rybno	1	23	4,3

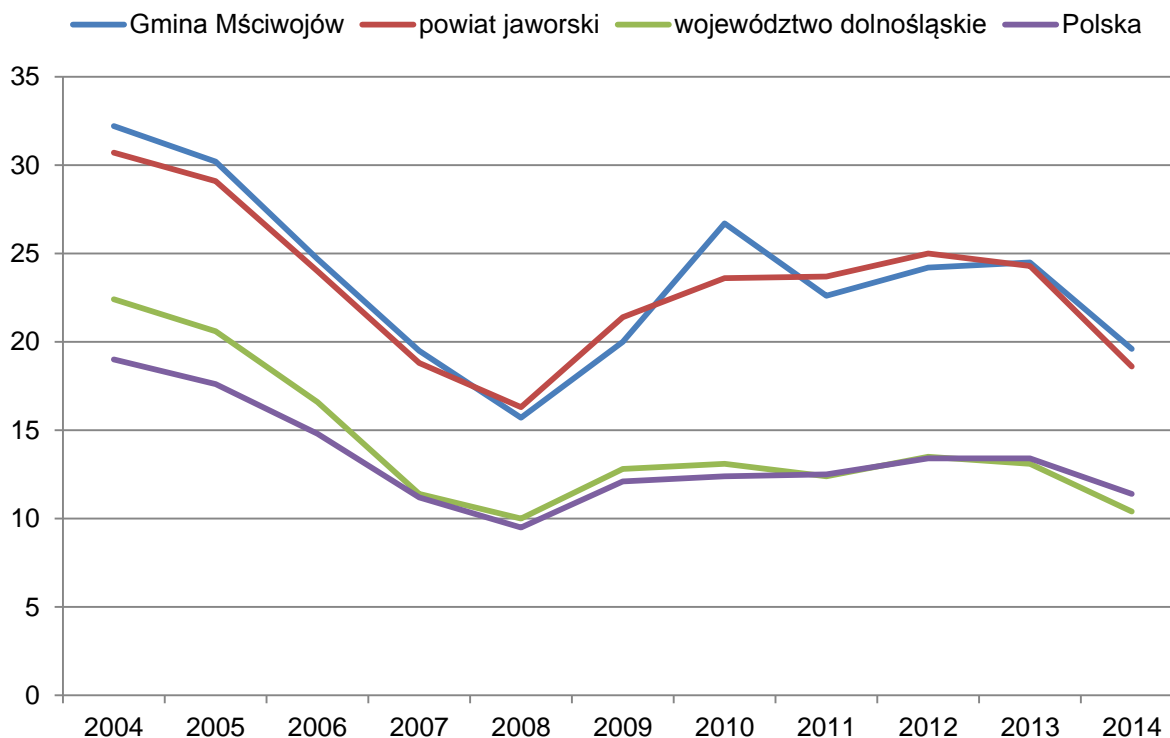
Lp.	Miejscowość	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
10	Siekierzyce	25	146	17,1
11	Snowidza	212	1058	20,0
12	Targoszyn	149	885	16,8
13	Zimnik	33	190	17,4
SUMA		747	4 084	18,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W świetle zebranych danych udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Mściwojów wynosi 18,3 %. Miejscowości w odniesieniu do których wskaźnik ten jest wyższy od średniej, zostały uznane za będące w stanie kryzysowym ze względu na udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym. Są nimi miejscowości: Barycz, Drzymałowice, Godziszowa, Mściwojów i Snowidza, które szczególnie dotyka proces starzenia się ludności.

3.2. PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2014 roku 11,4% i była nieznacznie wyższa niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego, kształtujący się na poziomie 10,4 %. Bezrobocie na terenie powiatu jaworskiego ukształtowało się na poziomie 18,6 %, a jeszcze wyższa była szacunkowa stopa bezrobocia na terenie Gminy Mściwojów i osiągnęła 19,6 %. Analiza danych z wielolecia 2004-2014 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie analizowanej jednostki jest znacznie wyższa niż odsetek osób bezrobotnych na terenie powiatu jaworskiego województwa dolnośląskiego i Polski. Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu.

Ryc. 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Mściwojów wynosi 3 142,45 zł, co odpowiada 78,50 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

3.2.1. Wskaźnik - udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie Gminy Mściwojów zarejestrowanych było 241 bezrobotnych. Największa ich ilość zamieszkuje w Targoszynie i Snowidzy. Są to jednak dane bezwzględne, wynikające z ilości mieszkańców ogółem. Odzwierciedleniem faktycznego problemu bezrobocia jest udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym.

Na obszarze Gminy Mściwojów udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 9,4%. Znaczny udział liczby bezrobotnych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym cechuje miejscowości: Godziszowa, Grzegorzów, Luboradz, Rybno, Siekierzyce, Targoszyn i Zimnik. Obszary te są szczególnie narażone na występowanie bezrobocia.

Z punktu widzenia problemu bezrobocia bardzo istotny jest również czas w jakim bezrobotni poszukują zatrudnienia. Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy dla całej Gminy Mściwojów wynosi 80 osób, a przestrzenne rozmieszczenie tego zjawiska zaprezentowano w tabeli.

Tabela 6. Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Mściwojów

Lp.	Miejscowość	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Barycz	26	1	3,8
2	Drzymałowice	75	0	0,0
3	Godziszowa	197	9	4,6
4	Grzegorzów	72	5	6,9
5	Luboradz	117	5	4,3
6	Marcinowice	150	4	2,7
7	Mściwojów	252	5	2,0
8	Niedaszów	194	1	0,5
9	Rybno	21	8	38,1
10	Siekierzyce	97	4	4,1
11	Snowidza	667	15	2,2
12	Targoszyn	566	19	3,4
13	Zimnik	123	4	3,3
SUMA		2 557	80	3,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Mściwojów wynosi 3,1 %. Tam, gdzie osiąga wartość wyższą niż średnia dla Gminy, proponuje się objęcie działaniami pomocowymi. Miejscowości, które wykazują wartość wskaźnika mniej korzystną niż średnia oznaczono kolorem pomarańczowym. Są nimi: Barycz, Godziszowa, Grzegorzów, Luboradz, Rybno, Siekierzyce, Targoszyn i Zimnik.

3.2.2. Wskaźnik - udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Na terenie Gminy Mściwojów część z osób jest długotrwale bezrobotna. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze według stanu na 21.12.2015 r. osób pozbawionych pracy co najmniej 24 miesiące jest na opisywanym terenie 49. Ich podział na poszczególne miejscowości przedstawiono w tabeli.

Tabela 7. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na terenie Gminy Mściwojów

Lp.	Miejscowość	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
1	Barycz	2	1	50,0
2	Drzymałowice	0	0	-
3	Godziszowa	20	7	35,0
4	Grzegorzów	7	3	42,9
5	Luboradz	15	2	13,3
6	Marcinowice	8	2	25,0
7	Mściwojów	15	3	20,0
8	Niedaszów	1	0	0,0
9	Rybno	25	5	20,0
10	Siekierzyce	11	3	27,3
11	Snowidza	50	9	18,0
12	Targoszyn	65	12	18,5
13	Zimnik	22	2	9,1
SUMA		241	49	20,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na terenie Gminy Mściwojów wynosi ogółem 20,3 %. Miejscowości szczególnie narażone na długotrwałe bezrobocie zostały zaznaczone w tabeli tłem pomarańczowym. Należą do nich: Barycz, Godziszowa, Grzegorzów, Marcinowice i Siekierzyce. Należy przy tym zaznaczyć, że liczby przyjęte do obliczeń są niewielkie, dlatego obliczone procenty mogą nie oddawać dokładnie stanu rzeczywistego. Należy więc opierać się o te informacje wyłącznie w powiązaniu z innymi wskaźnikami.

3.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie. GOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych GOPS w Mściwojowie w roku 2015 środowiskową pomoc społeczną świadczone na rzecz 153 gospodarstw domowych, w tym 20 gospodarstw domowych to stali

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej. Na terenie Gminy Mściwojów 208 osób to dzieci do lat 10, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Podstawowymi powodami występowania o pomoc była trudna sytuacja życiowa, występująca ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwałą i ciężką chorobę. Działalność Ośrodka nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem.

Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. opracowane na podstawie danych GOPS w Mściwojowie zaprezentowano w tabeli.

Tabela 8. Zakres udzielania pomocy społecznej w 2015 r. przez GOPS w Mściwojowie w podziale na miejscowości

Nr	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Ilość osób ogółem pobierających zasiłki
1	Barycz	5	0	3	1
2	Drzymałowice	5	1	3	2
3	Godziszowa	13	1	19	8
4	Grzegorzów	2	1	7	6
5	Luboradz	8	2	10	8
6	Marcinowice	4	0	16	7
7	Mściwojów	11	0	20	10
8	Niedaszów	8	1	20	8
9	Rybno	0	0	1	1
10	Siekierzyce	12	4	7	3
11	Snowidza	36	2	29	16
12	Targoszyn	35	6	54	29
13	Zimnik	14	2	19	10
suma		153	20	208	109

Źródło: dane GOPS w Mściwojowie za rok 2015

3.3.1. Wskaźnik - udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący udziału gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaką część ludności w poszczególnych miejscowościach nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy GOPS. Fakt ten został scharakteryzowany biorąc

pod uwagę dane o gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Tabela 9. Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw na danym obszarze

Nr	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw na danym obszarze
1	Barycz	5	18	27,8
2	Drzymałowice	5	34	14,7
3	Godziszowa	13	95	13,7
4	Grzegorzów	2	31	6,5
5	Luboradz	8	45	17,8
6	Marcinowice	4	53	7,5
7	Mściwojów	11	119	9,2
8	Niedaszów	8	89	9,0
9	Rybno	0	7	0,0
10	Siekierzyce	12	41	29,3
11	Snowidza	36	266	13,5
12	Targoszyn	35	258	13,6
13	Zimnik	14	61	23,0
suma		153	1 117	13,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie, na podstawie danych o ilości gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej stwierdzono, że liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosi 153, w tym 20 gospodarstw to stali beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej. Średni udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw wynosi zatem 13,7 %. Wszystkie miejscowości, które charakteryzują się wysokim udziałem liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Miejscowościami szczególnie narażonymi na problem korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej są: Barycz, Drzymałowice, Godziszowa, Luboradz, Siekierzyce i Zimnik.

3.3.2. Wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Do wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych należy również wskaźnik dotyczący udziału osób w wieku do lat 17 włącznie na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaka część rodzin w poszczególnych miejscowościach nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie i wychowując dzieci korzysta z pomocy GOPS.

Tabela 10. Udział liczby dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

Nr	Miejscowość	Liczba mieszkańców w wieku do lat 17 włącznie	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział liczby dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku
1	Barycz	6	3	50,0
2	Drzymałowice	28	3	10,7
3	Godziszowa	60	19	31,7
4	Grzegorzów	32	7	21,9
5	Luboradz	43	10	23,3
6	Marcinowice	60	16	26,7
7	Mściwojów	75	20	26,7
8	Niedaszów	68	20	29,4
9	Rybno	1	1	100,0
10	Siekierzyce	24	7	29,2
11	Snowidza	179	29	16,2
12	Targoszyn	170	54	31,8
13	Zimnik	34	19	55,9
suma		780	208	26,7

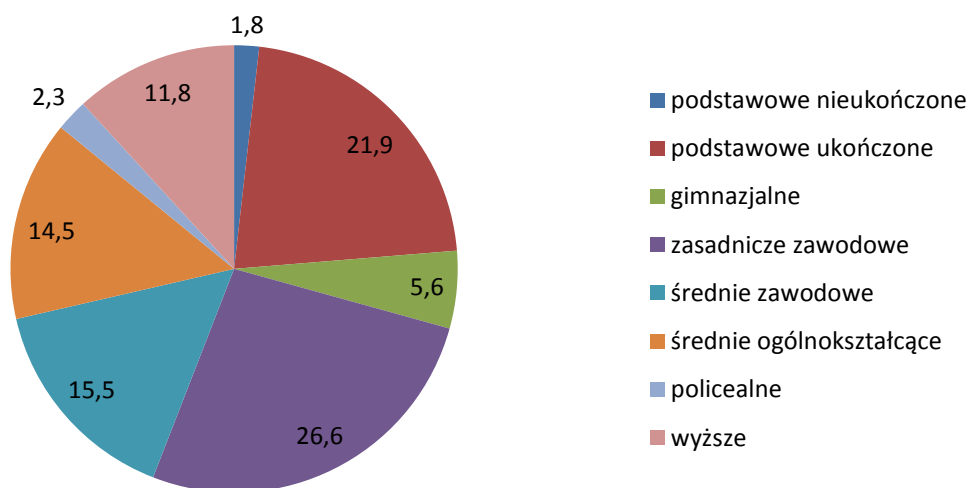
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie, na podstawie danych o ilości dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny przyjęto, że ich liczba wynosi 208. Średni udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosi zatem 26,7 %. Wszystkie miejscowości, które charakteryzują się wysokim udziałem liczby osób w wieku do lat 17 włącznie, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Należą do nich Barycz, Godziszowa, Marcinowice, Mściwojów, Niedaszów, Rybno, Siekierzyce, Targoszyn i Zimnik.

3.4. SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM ORAZ AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA MŁODZIEŻY W WIEKU 13-18 LAT

Na podstawie danych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego 2011 dokonano analizy poziomu wykształcenia mieszkańców (w wieku 13 lat i więcej) Gminy Mściwojów. Według dostępnych informacji 11,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,3% wykształcenie policealne, 14,5% średnie ogólnokształcące, a 15,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,6% mieszkańców Gminy Mściwojów, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 21,9% podstawowym ukończonym. Około 1,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

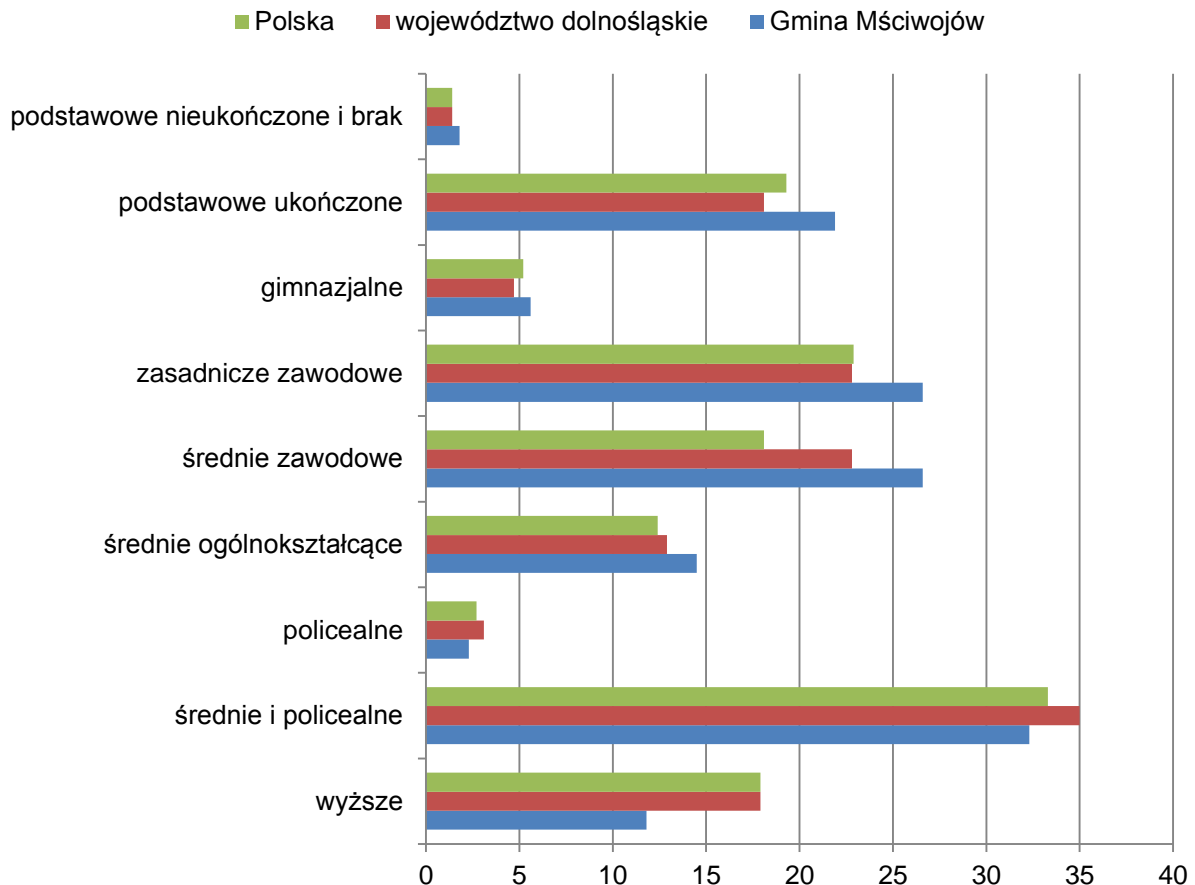
Wśród kobiet mieszkających w analizowanej jednostce największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,5%) oraz zasadnicze zawodowe (19,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,1%) oraz podstawowe ukończone (20,1%).

Ryc. 7. Udział (%) osób posiadających wskazany poziom wykształcenia w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.polskawliczbach.pl

Osoby zamieszkujące na terenie Gminy Mściwojów legitymują się słabszym wykształceniem w porównaniu do średniej dla województwa dolnośląskiego i Polski. Podział osób ze względu na wykształcenie przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 8. Porównanie wykształcenia mieszkańców Gminy Mściwojów do średniej dla województwa dolnośląskiego i Polski (udział %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.polskawliczbach.pl

Ważnym elementem wpływającym na poziom kształcenia jest dostęp do placówek edukacyjnych.

Na terenie Gminy Mściwojów nie ma przedszkola lub punktu przedszkolnego.

Znacznie lepiej kształtuje się sytuacja w odniesieniu do szkół podstawowych. Działają tu Szkoła Podstawowa w Targoszynie oraz Szkoła Podstawowa w Snowidzy, w których w roku szkolnym 2014/2015 uczyło się odpowiednio 109 i 106 osób. Na terenie Gminy Mściwojów na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12 uczniów. Dla województwa dolnośląskiego jest to 19 osób, a dla Polski wartość ta kształtuje się na poziomie 18 osób.

W przypadku gimnazjum sytuacja jest również korzystna. Na jeden oddział Publicznego Gimnazjum w Marcinowicach przypada 18 uczniów, przy średniej wojewódzkiej i ogólnokrajowej wynoszącej 21 osób. W roku szkolnym 2014/2015 naukę w wymienionej placówce pobierało 89 osób.

3.4.1. Wskaźnik – wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Zgodnie z danymi OKE we Wrocławiu przedstawiono średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2015. Dane przedstawiono w porównaniu ze średnimi wynikami dla powiatu jaworskiego i województwa dolnośląskiego. Z analizy wynika, że uczniowie Szkoły

Podstawowej w Targoszynie uzyskali w części I egzaminu lepsze wyniki niż średnia wartość dla województwa dolnośląskiego. Wyjątkiem jest język angielski. Niestety w przypadku Szkoły Podstawowej w Snowidzy ogół wyników wypada na tle średniej wojewódzkiej wyraźnie niekorzystnie.

Tabela 11. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2014/2015

Część egzaminu	Gmina Mściwojów		powiat jaworski	województwo dolnośląskie
	Szkoła Podstawowa w Targoszynie	Szkoła Podstawowa w Snowidzy		
część I razem	69,3	60,5	64,4	66,0
język polski	74,3	64,4	71,2	72,7
matematyka	64,0	56,2	57,2	59,0
język angielski	68,0	69,8	74,0	78,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE we Wrocławiu

3.4.2. Wskaźnik – wynik średni egzaminu gimnazjalnego (w placówkach działających na danym obszarze)

Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 przedstawiono na wykresie w odniesieniu do poszczególnych części egzaminu. Był on podzielony na część humanistyczną, w ramach której uczniowie zdają egzamin z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie oraz języka polskiego, a także część matematyczno – przyrodniczą obejmującą matematykę i przedmioty przyrodnicze. Dodatkowo uczniowie podchodzili do egzaminu z języka obcego.

Tabela 12. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015

Cześć egzaminu	Gmina Mściwojów	powiat jaworski	województwo dolnośląskie
język polski	59,3	59,9	61,2
historia i wiedza o społeczeństwie	56,9	60,2	63,2
matematyka	40,3	44,5	46,8
przedmioty przyrodnicze	42,2	46,2	49,0
język angielski (podstawowy)	55,7	63,7	66,6
język angielski (rozszerzony)	36,4	42,6	49,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE we Wrocławiu

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Mściwojów wskazuje się na potrzebę zwiększenia aktywności dzieci i młodzieży poprzez poprawę jakości kształcenia, umożliwienie korzystania z zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, związanych z doskonaleniem szczególnych zdolności i umiejętności. W powiązaniu z analizą występowania bezrobocia na terenie analizowanej jednostki i powodów jego występowania należy już na etapie kształcenia podstawowego i gimnazjalnego większą potrzebę

przywiązać do prowadzenia edukacji w sposób umożliwiający zdobycie wiedzy praktycznej przydatnej w dalszym życiu zawodowym.

3.5. PRZESTĘPCZOŚĆ

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. W celu określenia narażenia lokalnej społeczności na niebezpieczeństwa związane z przestępczością, przeanalizowano dostępne dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Jaworze.

Komenda Powiatowa Policji w Jaworze w roku 2015 odnotowała na terenie Gminy Mściwojów 68 przestępstw, w tym 9 przestępstw drogowych, 9 przestępstw gospodarczych, 13 innych przestępstw kryminalnych, 10 pozostałych przestępstw oraz 27 przestępstw w siedmiu podstawowych kategoriach na co składa się 8 przestępstw z art. 278 kk, 16 przestępstw z art. 279 kk w tym 2 przestępstwa kradzieży z włamaniem do pojazdów, 3 przestępstwa z art. 288 kk. W 2015 r. nie odnotowano przestępstw z kategorii rozbój i kradzież rozbójnicza, bójka i pobicie oraz uszkodzenie ciała. W tym samym czasie KPP w Jaworze odnotowała 32 wykroczenia na analizowanym terenie.

W 2015 r. procedurą Niebeskich Kart prowadzoną w związku z przemocą w rodzinie objęto 11 rodzin w miejscowościach Zimnik, Snowidza, Siekierzyce, Grzegorzów, Luboradz, Targoszyn i Godziszowa.

W analizowanym okresie w celu poprawy bezpieczeństwa i ograniczenia przestępczości na terenie Gminy Mściwojów dzielnicowy odbywał spotkania prewencyjne z mieszkańcami podległego rejonu służbowego, z pracownikami ochrony placówek handlowych oraz zakładów pracy, prowadził pogadanki z młodzieżą na temat bezpieczeństwa w drodze do szkoły i sporządził wystąpienia do instytucji takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mściwojowie, Sad Rejonowy w Jaworze Wydział Rodzinny i Nieletnich, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ponadto dzielnicowy wskazanego rejonu prowadził liczne rozmowy z mieszkańcami i młodzieżą szkolną, przedstawicielami samorządów lokalnych – radnymi, sołtysami i Wójtem Gminy Mściwojów, w trakcie których przedstawiał założenia policyjnych akcji: „Stop Wagarom Wybieram Szkołę”, „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczna Woda”, „Bezpieczne Wakacje” oraz „Akcji Zima”. W trakcie obchodów rejonu służbowego poruszana była również tematyka bezpieczeństwa na drogach zawarta w programie akcji „Kieruj się Rozsądkiem” oraz obowiązku posiadania przez pieszych elementów odblaskowych.

W 2015 r. kontrolowane były placówki handlowe pod kątem spożywania alkoholu w rejonie tych placówek i sprzedaży alkoholu małoletnim i prowadzono działania w celu zapobiegania przejawom demoralizacji młodzieży podczas wagarów w trakcie zajęć szkolnych.

W ramach „Akcji Zima 2014/2015” kontrolowano miejsca i tereny opuszczone w celu ujawniania osób bezradnych, bezdomnych i nietrzeźwych, którym udzielano niezbędnej pomocy i informowano o ich sytuacji pracowników socjalnych. Podczas służby dzielnicowy reagował na ujawnione wykroczenia co skutkowało nakładaniem na sprawców grzywny w drodze postępowania mandatowego lub kierowano wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Jaworze.

Dielnicowy prowadził konsultacje i rozmowy z członkami Rady Gminy, sołtysami, pracownikami GOPS w Mściwojowie i pracownikami Zespołu Kuratorów przy Sądzie

Rejonowym w Jaworze w celu usprawnienia przepływu informacji pomiędzy tymi instytucjami, a policją oraz sprawniejszego reagowania na przejawy patologii w rodzinach zamieszkujących teren gminy, a także skutecznego zwalczania przestępczości.

Dokonywano również kontroli uczestników ruchu drogowego w celu poprawy bezpieczeństwa na drogach, kontrolowani stan trzeźwości kierujących, przewożony przez nich bagaż oraz legalność i pochodzenie posiadanych pojazdów oraz zgodność dokumentacji.

Zgodnie z danymi GUS przedstawionymi w portalu www.polskawliczbach.pl ilość przestępstw stwierdzonych w Gminie Mściwojów corocznie maleje. Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Mściwojów.

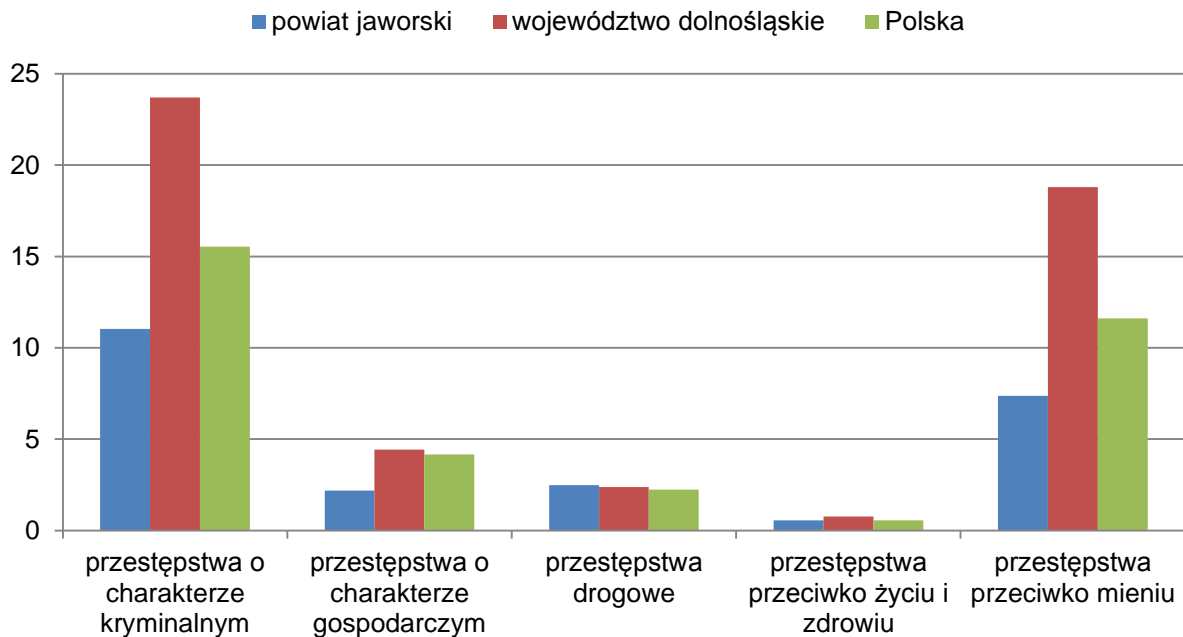
W celu porównania wskaźników dotyczących przestępstw popełnianych na terenie powiatu jaworskiego, województwa dolnośląskiego i Polski dane zestawiono w poniższej tabeli oraz zobrazowano na wykresie.

Tabela 13. Porównanie wskaźników przestępczości dla powiatu jaworskiego województwa dolnośląskiego i Polski

Skala występowania przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	powiat jaworski	województwo dolnośląskie	Polska
przestępstwa o charakterze kryminalnym	11,03	23,70	15,54
przestępstwa o charakterze gospodarczym	2,18	4,42	4,16
przestępstwa drogowe	2,48	2,38	2,23
przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	0,56	0,76	0,55
przestępstwa przeciwko mieniu	7,37	18,79	11,61
przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców	16,36	31,32	22,72

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Z porównania wynika, że na terenie powiatu jaworskiego notuje się zwiększoną ilość przestępstw drogowych. Mimo występowania określonej w tabeli ilości przestępstw o charakterze kryminalnym czy przestępstw przeciwko mieniu ich ilość jest niższa niż wartość charakterystyczna dla województwa dolnośląskiego i Polski.

Ryc. 9. Skala występowania przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.polskawliczbach.pl

Biorąc pod uwagę wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem należy stwierdzić, że dla powiatu jaworskiego sytuacja przedstawia się korzystnie, co dokumentuje wykrywalność sprawców na poziomie 74 % przy średniej dla województwa dolnośląskiego na poziomie 65 %.

3.6. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

Kolejnym z elementów oceny narażenia poszczególnych regionów na wykluczenie społeczne jest analiza klimatu aktywności gospodarczej.

Należy stwierdzić, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności wynosi na terenie Gminy Mściwojów 800 i jest znacznie niższa niż wartość dla powiatu jaworskiego (931) oraz województwa dolnośląskiego (1 207).

Biorąc pod uwagę dane GUS na przestrzeni lat 2009 – 2015 ilość nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców nie jest wartością stabilną. W 2009 r. zarejestrowano 75 nowych podmiotów gospodarczych, rok później 102 podmioty, w 2011 r. już tylko 71 podmiotów gospodarczych. Odpowiednio dla roku 2014 ilość ta wyniosła 84 podmioty gospodarcze, a w 2015 niestety spadła do 65 podmiotów.

Jednocześnie opierając się o dane GUS należy stwierdzić, że maleje również ilość podmiotów gospodarki narodowej wyrejestrowanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców. Rekordowa ilość 127 takich podmiotów została wyrejestrowana w roku 2009, w 2011 liczba wyniosła 110, natomiast w roku 2015 - 66 podmiotów gospodarki narodowej.

Tabela 14. Zmiany w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności na terenie Gminy Mściwojów

Liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tysięcy ludności	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
nowo zarejestrowane	75	102	71	81	67	84	65
wykreślone	67	59	97	69	58	62	63
podmioty wpisane ogółem	766	780	760	771	775	800	b.d.

Źródło: GUS

3.6.1. Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

W strefie gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych miejscowości jest wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

W odniesieniu do powyższego wskaźnika, porównano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadającą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Mściwojów, w ujęciu poszczególnych miejscowości.

Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Miejscowość	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1	Barycz	2	26	7,7
2	Drzymałowice	7	75	9,3
3	Godziszowa	11	197	5,6
4	Grzegorzów	10	72	13,9
5	Luboradz	6	117	5,1
6	Marcinowice	8	150	5,3
7	Mściwojów	30	252	11,9
8	Niedaszów	24	194	12,4
9	Rybno	2	21	9,5
10	Siekierzyce	4	97	4,1
11	Snowidza	45	667	6,7
12	Targoszyn	33	566	5,8
13	Zimnik	12	123	9,8
SUMA		194	2 557	7,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mściwojów

Analizując dane GUS należy stwierdzić, że ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest na terenie Gminy Mściwojów znacznie niższa niż wartość dla województwa dolnośląskiego i Polski. W ujęciu poszczególnych miejscowości trzeba wskazać, że najmniejsza ilość podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym funkcjonuje w Siekierzycach. Ponadto w sytuacji mało korzystnej są takie miejscowości jak Godziszowa, Luboradz, Marcinowice, Snowidza i Targoszyn.

3.7. PRZYRODNICZE WARUNKI LOKALNEJ EGZYSTENCJI

3.7.1. Wskaźnik – udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru

Znaczącym problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców Gminy Mściwojów jest problem tzw. niskiej emisji związanej ze spalaniem paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych. Na terenie opisywanego obszaru nie funkcjonuje zorganizowana sieć ciepłownicza.

Dla obliczenia udziału gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru posłużono się danymi szacunkowymi Gminy Mściwojów.

W tabeli przedstawiono wyniki analizy. Średni udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych na terenie Gminy Mściwojów szacuje się na poziomie 98,0 %. Obszary, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna od wartości dla Gminy oznaczono tłem pomarańczowym. Oznacza to w praktyce, że udział gospodarstw praktykujących ogrzewanie tradycyjnymi surowcami wynosi co najmniej 98,0 %.

Tabela 16. Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych

Lp.	Miejscowość	Udział (%) gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru
1	Barycz	100,0
2	Drzymałowice	94,1
3	Godziszowa	97,9
4	Grzegorzów	93,6
5	Luboradz	100,0
6	Marcinowice	98,1
7	Mściwojów	96,9
8	Niedaszów	96,6
9	Rybno	100,0
10	Siekierzycy	100,0

Lp.	Miejscowość	Udział (%) gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru
11	Snowidza	98,1
12	Targoszyn	98,1
13	Zimnik	100,0
SUMA		98,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Mściwojów

Miejscowości, gdzie dominują indywidualne źródła ogrzewania z zastosowaniem paliw stałych proponuje się uznać jako narażone na problem niskiej emisji i w konsekwencji włączenia do obszaru zdegradowanego. Warto przy tym podkreślić, że ze względu na niewielkie różnice pomiędzy miejscowościami, niniejsze dane należy traktować pomocniczo, a wszystkie działania powinny być oparte o znane lokalnie uwarunkowania.

3.7.2. Wskaźnik – szacunkowy udział nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości

Problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców niektórych części Gminy Mściwojów jest brak możliwości podłączenia do zbiorczej kanalizacji sanitarnej.

Na podstawie danych szacunkowych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Mściwojowie przyjęto, że około 10 % ludności nie jest obecnie podłączone do sieci kanalizacyjnej i korzysta z szamb. Może to stanowić potencjalny problem środowiskowy z uwagi na ograniczoną kontrolę postępowania ze zgromadzonymi nieczystościami ciekłymi, jak również biorąc pod uwagę zróżnicowany stan techniczny zbiorników bezodpływowych.

W tabeli przedstawiono wyniki analizy. Szacunkowy udział nieruchomości obsługiwanych przez szamba na terenie Gminy Mściwojów wynosi około 10,0 %, natomiast obszary, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna od wartości dla Gminy oznaczono tłem pomarańczowym. Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej poprzez podłączenie nieruchomości zlokalizowanych w miejscowości Siekierzycy, dlatego wartość ta ulegnie dużej zmianie.

Tabela 17. Udział (%) nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości

Lp.	Miejscowość	Udział (%) nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości danego obszaru
1	Barycz	12,0
2	Drzymałowice	11,0
3	Godziszowa	17,0
4	Grzegorzów	95,0
5	Luboradz	2,0
6	Marcinowice	6,0
7	Mściwojów	1,0
8	Niedaszów	0,0

Lp.	Miejscowość	Udział (%) nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości danego obszaru
9	Rybno	90,0
10	Siekierzyce	94,0
11	Snowidza	13,0
12	Targoszyn	3,0
13	Zimnik	15,0
SUMA		10,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Mściwojowie

Biorąc pod uwagę zebrane dane należy stwierdzić, że liczba ludności, która do tej pory nie została włączona do zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest niewielka. Gmina Mściwojów skutecznie prowadzi dobrą politykę w zakresie zagospodarowania nieczystości ciekłych. Tym niemniej nadal część mieszkańców ma gorsze warunki egzystencji spowodowane problemem zagospodarowania ścieków.

IV. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

Na bazie przeprowadzonej w poprzednim rozdziale analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników. W diagnozie przedstawiono stan rozwoju Gminy Mściwojów w poszczególnych sferach.

SFERA SPOŁECZNA

W zakresie zaawansowania procesu starzenia się ludności analizie poddano:

- udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

W ramach badania problemów rynku pracy na terenie Gminy Mściwojów przeanalizowano:

- stosunek (udział %) bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- udział (%) bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze.

W ramach analizy samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych na terenie Gminy Mściwojów analizie poddano:

- udział (%) gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw na danym obszarze,
- udział (%) liczby dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.

SFERA ŚRODOWISKOWA

W zakresie przyrodniczych warunków lokalnej egzystencji przedstawiono:

- udział (%) gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru,
- szacunkowy udział nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości danego obszaru.

SFERA GOSPODARCZA

W celu przedstawienia warunków działalności gospodarczej wzięto pod uwagę:

- liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Dodatkowo należy podkreślić, że niniejszy diagnoza odnosi się również do innych zagadnień w sferze społecznej w sposób bardziej ogólny. Na podstawie zebranych danych opisano:

- skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym,
- aktywność edukacyjną młodzieży w wieku 13-18 lat,
- stan bezpieczeństwa na terenie Gminy.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów w sferze społecznej. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy.

Tabela 18. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów

Lp.	Miejscowość	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw na danym obszarze	Udział liczby dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	Udział (%) gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	Udział (%) nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości danego obszaru	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1	Barycz	27,3	3,8	50,0	27,8	50,0	100,0	12,0	7,7
2	Drzymałowice	21,4	0,0	-	14,7	10,7	94,1	11,0	9,3
3	Godziszowa	18,7	4,6	35,0	13,7	31,7	97,9	17,0	5,6
4	Grzegorzów	14,0	6,9	42,9	6,5	21,9	93,6	95,0	13,9
5	Luboradz	17,9	4,3	13,3	17,8	23,3	100,0	2,0	5,1
6	Marcinowice	16,0	2,7	25,0	7,5	26,7	98,1	6,0	5,3
7	Mściwojów	19,7	2,0	20,0	9,2	26,7	96,9	1,0	11,9
8	Niedaszów	17,6	0,5	0,0	9,0	29,4	96,9	0,0	12,4
9	Rybno	4,3	38,1	20,0	0,0	100,0	100,0	90,0	9,5
10	Siekierzyce	17,1	4,1	27,3	29,3	29,2	100,0	94,0	4,1
11	Snowidza	20,0	2,2	18,0	13,5	16,2	98,1	13,0	6,7
12	Targoszyn	16,8	3,4	18,5	13,6	31,8	98,1	3,0	5,8
13	Zimnik	17,4	3,3	9,1	23,0	55,9	100,0	15,0	9,8
SUMA		18,3	3,1	20,3	13,7	26,7	98,0	10,0	7,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu opracowania charakterystyki wszystkich jednostek strukturalnych wchodzących w skład Gminy Mściwojów zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności bezrobocia, problemów ekonomicznych ludności, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego.

Należy podkreślić, że stan kryzysowy może zostać stwierdzony w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Gminy Mściwojów, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Mściwojów została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkim miejscowości, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane. Spośród 8 zastosowanych wskaźników, 5 dotyczy sfery społecznej, 2 odnoszą się do sfery środowiskowej, 1 do sfery gospodarczej.
- 2) Za obszary zdegradowane uznano te miejscowości, na terenie których dokonana diagnoza wykazała wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy Mściwojów w co najmniej połowie wskaźników (tj. 4 wskaźników), przy czym co najmniej 1 z nich musi dotyczyć sfery społecznej.

Wobec zebranych informacji proponuje się **uznanie za obszar zdegradowany** miejscowości: Barycz, Godziszowa, Luboradz, Marcinowice, Rybno, Siekierzyce, Snowidza, Targoszyn i Zimnik, gdzie zdiagnozowano nasilone problemy o charakterze społecznym oraz gospodarczym lub środowiskowym, zgodnie z granicą przedstawioną na **rycinie nr 10**.

Szczegółowa mapa pozwalająca na ustalenie dokładnego przebiegu granic obszaru zdegradowanego stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

Ponadto jako obszar zdegradowany proponuje się uznać część miejscowości Mściwojów. Mściwojów jest centrum administracyjnym opisywanego obszaru, którego oddziaływanie nie ogranicza się wyłącznie do granic administracyjnych wsi, ale znajduje odzwierciedlenie na terenie całej Gminy Mściwojów. Zlokalizowane są tu siedziba Urzędu Gminy, siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, siedziba Zakładu Gospodarki Komunalnej, siedziba Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, gminny ośrodek zdrowia i apteka. Działalność licznych wymienionych podmiotów znajduje pozytywne oddziaływanie na sąsiednie obszary. Na wskazanym terenie znajduje się wiele obiektów, które powinny zostać zaadaptowane na cele rozwoju społeczno – gospodarczego całej Gminy Mściwojów. Mściwojów powinien stać się centrum aktywizacji i integracji ludności, dlatego konieczne jest włączenie wydzielonego terenu wsi do obszaru rewitalizacji.

Na wydzielonym obszarze znajdują się 4 mieszkania komunalne, w których zameldowanych jest w sumie 13 osób oraz 4 lokale Agencji Nieruchomości Rolnych, w których w sumie mieszkają 4 osoby. Mieszkania te znajdują się w dawnych budynkach pofolwarcznych, które są w tragicznym stanie technicznym.

Obecnie teren zabytkowego ogrodu, w tym szczególnie zabudowania folwarczne, z uwagi na daleko posuniętą degradację stanowi punkt na mapie wsi, który sprzyja rozwojowi zachowań patologicznych. Liczne są tam przypadki związane ze spożywaniem alkoholu, narkotyków, zakłócania spokoju, głośnego, niekulturalnego zachowania, itp. Również tereny przylegające do świetlicy wiejskiej i sama świetlica, nie są wystarczająco dostosowane na cele integracji społecznej oraz nie są dostosowane dla niektórych grup ludności, itp.

Założenie parkowe wraz z zabytkową oranżerią, a tym bardziej zabudowania folwarczne mogą stanowić istotny element aktywizacji społecznej i gospodarczej, np. poprzez utworzenie wiejskiego inkubatora przedsiębiorczości: wsparcie właścicieli firm, którzy stawiają swoje pierwsze kroki w biznesie, wsparcie dla stowarzyszeń i organizacji formalnych i nieformalnych, itp.

Konieczne jest także podjęcie działań na terenie zabytkowego ogrodu, wpisanego do rejestru zabytków, w tym także zagospodarowanie na cele turystyczne, będzie miało pozytywny wpływ na mieszkańców całej miejscowości, jak też gminy – wpłynie na rozwój gospodarczy: rozwój istniejących i tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych, podejmowanie innej działalności podyktowanej rozwojem usług turystycznych, itp.

Ponadto niezbędne jest dalsze działanie w kierunku zapewnienia miejsc integracji i aktywizacji społecznej. W związku z tym jako do obszaru zdegradowanego włączono teren boiska wiejskiego czy działkę nad zbiornikiem wodnym, gdzie obecnie zlokalizowana jest wieża widokowa.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz 30% jej ludności. Spowodowało to konieczność wydzielenia z obszaru zdegradowanego obszaru wymagającego działań w pierwszej kolejności.

W związku z koniecznością wyznaczenia obszaru rewitalizacji spełniającego powyższe wymogi przeprowadzono następującą procedurę:

- 1) W pierwszej kolejności kierowano się zasadą koncentracji projektów rewitalizacyjnych w tych miejscowościach, gdzie prowadzone działania będą miały możliwie największe oddziaływanie dla jak największej grupy odbiorców. Dlatego do obszaru rewitalizacji włączono dwie największe miejscowości, tj. Snowidzę i Targoszyn. Ze względu na fakt występowania w granicach tych miejscowości wyraźnych różnic w rozwoju społeczno – gospodarczym, dokonano wydzielenia:
 - w Targoszynie – teren osiedla mieszkaniowego (bloki) wraz zespołem parkowo – pałacowym, zabudowaniami folwarcznymi, boiskiem sportowym, świetlicą wiejską, kościołem, budynkiem byłej kuźni i skwerem dla mieszkańców i turystów jako terenami przewidzianymi do wykorzystania na cele społeczne,
 - w Snowidzy – teren osiedla mieszkaniowego (od numeru 116 do numeru 123) wraz z świetlicą wiejską, pałacem i parkiem, kościołem, boiskiem sportowym, szkołą, ośrodkiem zdrowia, biblioteką, działką ewidencyjną nr 607/10 oraz terenami rekreacyjnymi przewidzianymi do wykorzystania na cele aktywizacji społecznej ludności.
- 2) W drugim etapie ze względu na fakt, że pozostałe miejscowości są porównywalne, skupiono się przede wszystkim na wskaźnikach ze sfery społecznej. Do obszaru rewitalizacji włączono miejscowości, dla których analiza wskaźnikowa wykazała najwyższej wartości wskazujących na występowanie stanu kryzysowego biorąc pod uwagę 5 czynników sfery społecznej. Do obszaru rewitalizacji włączono w tym etapie miejscowości: Barycz, Godziszowa (po 5 wskaźników poniżej średniej dla Gminy Mściwojów), Siekierzyce (4 wskaźniki poniżej średniej dla Gminy Mściwojów), Zimnik (3 wskaźniki poniżej średniej dla Gminy Mściwojów). Dodatkowo stan kryzysowy został potwierdzony przez wskaźniki ze sfery środowiskowej i gospodarczej.

W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** Gminy Mściwojów proponuje się włączyć miejscowości: Barycz, Godziszowa, Siekierzyce i Zimnik w granicach zabudowy oraz bloki w miejscowościach Snowidza i Targoszyn wraz z terenami, mającymi pełnić funkcje społeczne, zgodnie z granicami wyznaczonymi na **rycinie nr 11**, przedstawionymi bardziej szczegółowo na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Ponadto obszar rewitalizacji obejmuje część miejscowości Mściwojów zgodnie z granicami wrysowanymi w wymienioną rycinę, a także w oparciu o uzasadnienie przedstawione przy wskazaniu tego terenu jako obszaru zdegradowanego.

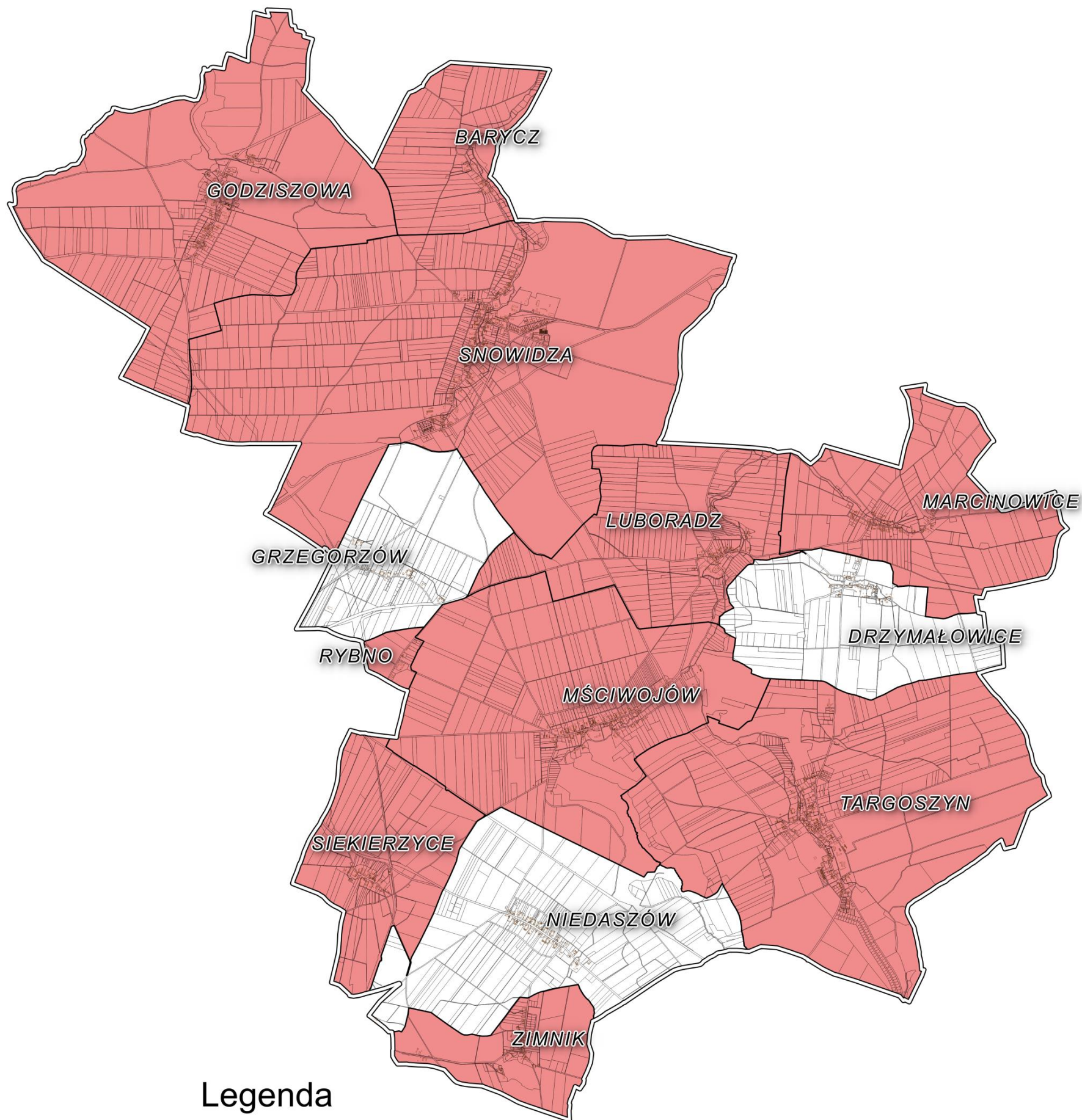
Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Mściwojów i dotyczyć nie więcej 30 % ludności w formie tabelarycznej przedstawiono sumę osób i powierzchnię włączoną do obszaru rewitalizacji. W ramach obszaru rewitalizacji objęto około 28% mieszkańców i 2 % powierzchni Gminy Mściwojów.

Tabela 19. Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz jego powierzchnia na terenie miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji (osób)	Powierzchnia obszaru rewitalizacji (ha)
1	Barycz	44	8,07
2	Godziszowa	316	46,29
3	Mściwojów	17	18,83
4	Siekierzyce	146	16,63
5	Snowidza	259	8,49
6	Targoszyn	175	16,55
7	Zimnik	190	45,04
SUMA		1 147	159,9

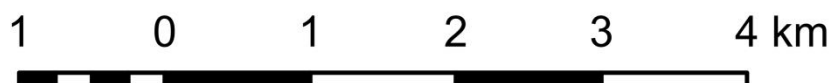
Źródło: opracowanie własne

Ryc. 10. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Mściwojów

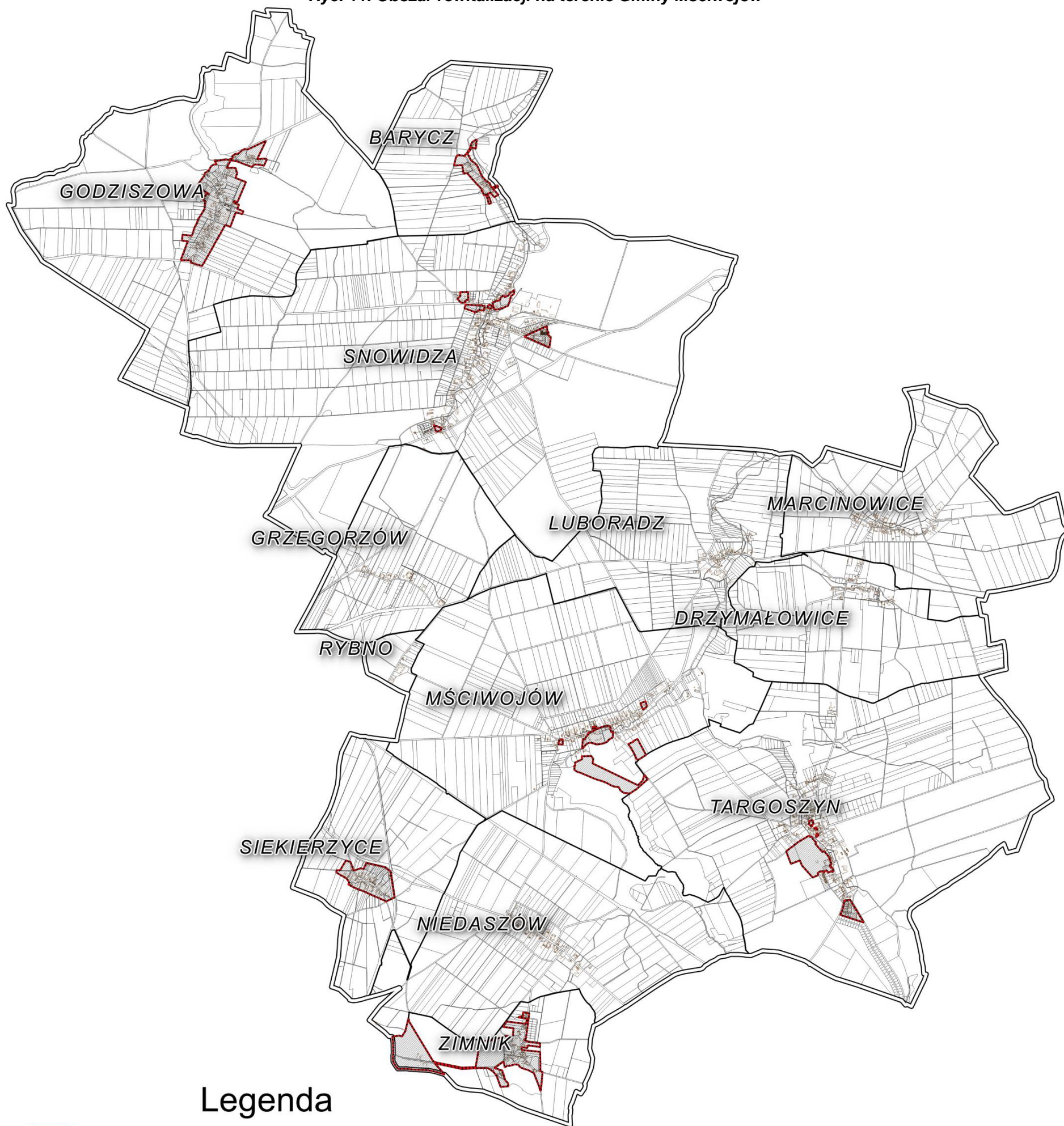
Legenda

- BUDYNKI
- OBSZAR ZDEGRADOWANY
- GRANICA GMINY
- GRANICE MIEJSCOWOŚCI
- GRANICE DZIAŁEK EWIDENCYJNYCH

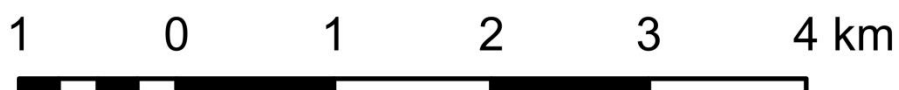
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Ryc. 11. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów

Legenda

- OBSZAR REWITALIZACJI
- BUDYNKI
- GRANICA GMINY
- GRANICE MIEJSCOWOŚCI
- GRANICE DZIAŁEK EWIDENCYJNYCH

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Podsumowując należy stwierdzić, że wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów zostało oparte o:

- wnioski i ustalenia wynikające ze spotkania zorganizowanego w dniu 20.04.2016 r. w Urzędzie Gminy Mściwojów,
- szczegółową analizę negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego i bezpieczeństwa opartą o dane Urzędu Gminy Mściwojów, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mściwojowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu oraz innych zainteresowanych instytucji,
- analizy zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno - funkcjonalnych i technicznych w oparciu o pozyskane dane oraz wizję terenową odbytą w dniu 20.04.2016 r.,
- rozmów z mieszkańcami, wywiadów społecznych,
- danych własnych, danych podmiotów działających na terenie Gminy Mściwojów oraz informacji zawartych w dokumentach przyjętych przez Radę Gminy Mściwojów,
- wyników prowadzonych konsultacji społecznych.

Biorąc pod uwagę zebrane dane i informacje uznaje się za zasadne wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w zaproponowanej formie.

SPIS TABEL

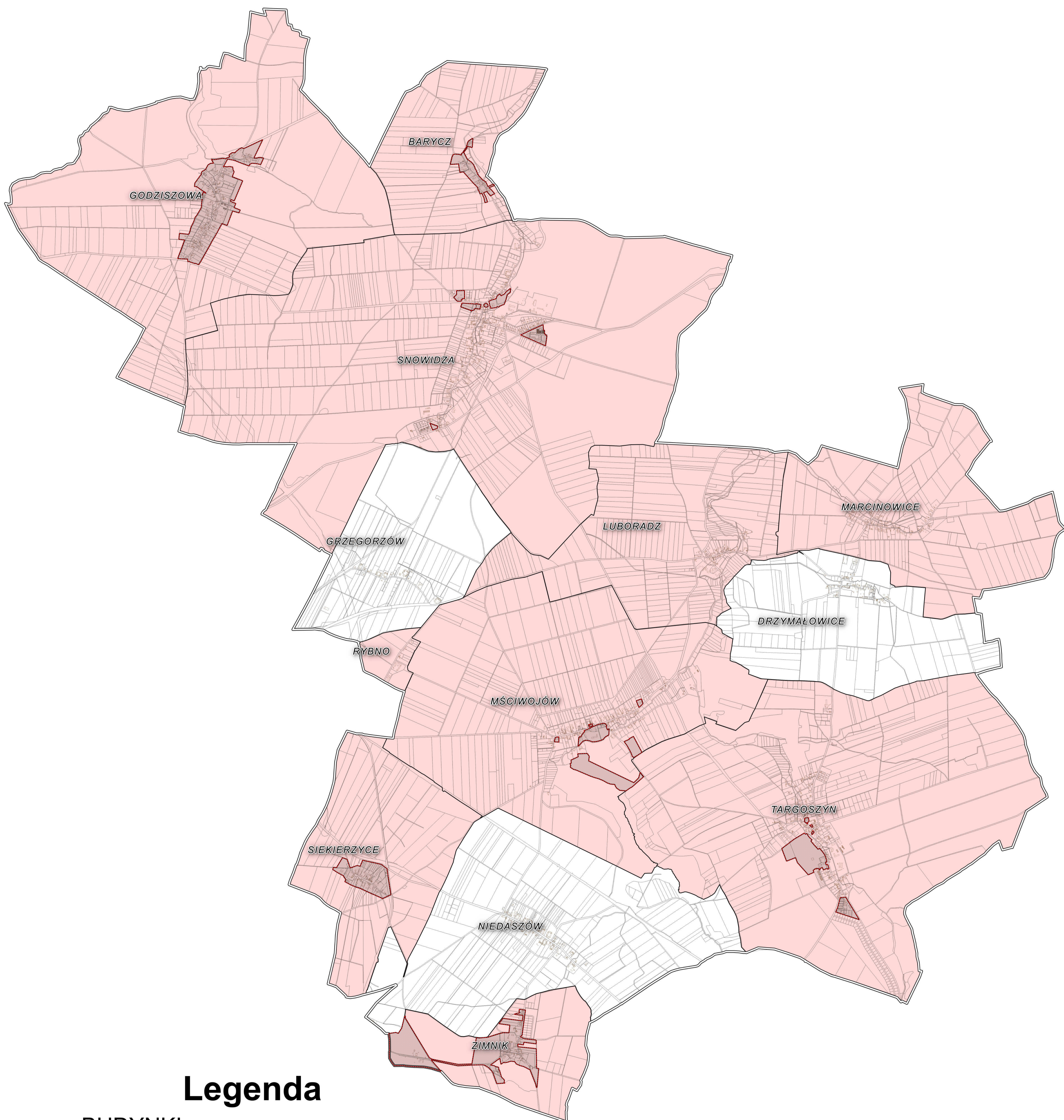
Tabela 1. Wykaz miejscowości według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni	7
Tabela 2. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Mściwojów	9
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Mściwojów w podziale na miejscowości.....	12
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD.....	16
Tabela 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Mściwojów.....	21
Tabela 6. Udział liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Mściwojów	24
Tabela 7. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na terenie Gminy Mściwojów	25
Tabela 8. Zakres udzielania pomocy społecznej w 2015 r. przez GOPS w Mściwojowie w podziale na miejscowości	26
Tabela 9. Udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej ilości gospodarstw na danym obszarze	27
Tabela 10. Udział liczby dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	28
Tabela 11. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2014/2015	31
Tabela 12. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015.....	31
Tabela 13. Porównanie wskaźników przestępczości dla powiatu jaworskiego województwa dolnośląskiego i Polski	33
Tabela 14. Zmiany w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tysięcy ludności na terenie Gminy Mściwojów	35
Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym	35
Tabela 16. Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych	36
Tabela 17. Udział (%) nieruchomości obsługiwanych przez zbiorniki wybieralne (szamba) w stosunku do ogółu nieruchomości	37
Tabela 18. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów.....	40
Tabela 19. Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz jego powierzchnia na terenie miejscowości	44

SPIS RYCIN

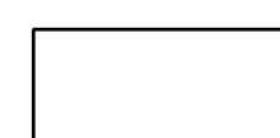

Ryc. 1. Położenie Gminy Mściwojów na tle gmin powiatu jaworskiego	8
Ryc. 2. Gmina Mściwojów na tle sieci komunikacyjnej.....	11
Ryc. 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych ludności Gminy Mściwojów.....	12
Ryc. 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	14
Ryc. 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego	15
Ryc. 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2014	23

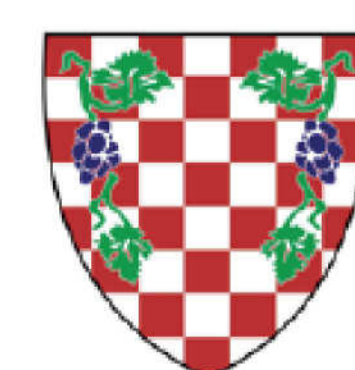
Ryc. 7. Udział (%) osób posiadających wskazany poziom wykształcenia w ogólnej liczbie mieszkańców	29
Ryc. 8. Porównanie wykształcenia mieszkańców Gminy Mściwojów do średniej dla województwa dolnośląskiego i Polski (udział %)	30
Ryc. 9. Skala występowania przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	34
Ryc. 10. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Mściwojów	45
Ryc. 11. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Mściwojów	46

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE MŚCIWOJÓW

Legenda

- BUDYNKI
- OBSZAR ZDEGRADOWANY
- OBSZAR REWITALIZACJI
- GRANICA GMINY
- GRANICE MIEJSCOWOŚCI
- GRANICE DZIAŁEK EWIDENCYJNYCH

Unia Europejska
Fundusz Spójności

1 0 1 2 3 4 km

